

แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

Guidelines for managing power plant problems that affect
communities, Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province

อาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร.วันฮารงค์ บินอิสริส

โดย

นางสาวนิตติยา อาแซ รหัสนักศึกษา 406422075

นายตูแหวริดตวน มะแตนิง รหัสนักศึกษา 406422084

นายदारูลย์ ปือซา รหัสนักศึกษา 406422086

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

Guidelines for managing power plant problems that affect
communities, Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province

อาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร.วันฮารงค์ บินอิสริส

โดย

นางสาวนิตติยา อาแซ รหัสนักศึกษา 406422075

นายตุแหวริดวน มะแตนิง รหัสนักศึกษา 406422084

นายदारูลย์ ปือซา รหัสนักศึกษา 406422086

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

หัวข้อพิเศษ : แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน
ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

Special Topic : Guidelines for managing power plant problems that affect
communities, Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province

ผู้วิจัย : นิเดียนา อาแซ ตูแหวัดตวน มะแตนิง ดารุลย์ ปือซา

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิต

สาขา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

.....

(รศ.ดร.วันฮารังค์ บินอิสริส)

อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้อพิเศษทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน

...../...../.....

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาการวิจัย อนุมัติให้นับการศึกษาหัวข้อพิเศษฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการสอบปฏิบัติสำเร็จของรายวิชานี้

.....

(ผศ.ดร.นินุสรา มินทราศักดิ์)

ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บทคัดย่อ

หัวข้อพิเศษ : แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน

ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ผู้วิจัย : นิติเยนา อาแซ ตูแหวริดตวน มะแตนิง ดารุลย์ ปือซา

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิต

สาขา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

ปีการศึกษา : 2567

แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1.เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 2.เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน กำนันตำบลพร่อน ผู้ใหญ่บ้านตำบลพร่อน นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ และประชาชนในพื้นที่ตำบลพร่อน จำนวน 4 คนรวมทั้งหมด 9 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบให้ครบถ้วนและมีความถูกต้องตามการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก วิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้จำแนกออกเป็น 2 วัตถุประสงค์ ดังนี้ 1.เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เสียง ฝุ่น น้ำเสีย กลิ่น และควัน 2) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาที่ทำนา 3) ผลกระทบทางด้านสังคม เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับโรงไฟฟ้า 4) ผลกระทบด้านสุขภาพ คือ อาการไม่สบาย อาการไอ และอาการคัด และวัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จะยึดตามหลักพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 67 และมาตรา 68 2) การจัดประชุมประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 3) โครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นโครงการปลูกต้นไม้เพื่อลดมลพิษและคาร์บอนไดออกไซด์ 4) มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้า 5) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนเสนอแนะแนวทางการป้องกันแก้ไข ติดตามตรวจสอบที่ชัดเจน การควบคุมมลพิษตามกฎหมาย และมาตรการลดผลกระทบ

Abstract

Special topic : Guidelines for managing power plant problems that affect communities in Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province.

Researcher : Nidiana Asae, Tuwaeritduan Mataening, Darul Buesa,

Program : Bachelor of Political Science

Major : Government and Public Law

Academic Year : 2024

Guidelines for managing power plant problems that affect the community in Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province have the following objectives: 1. To study the impacts from the establishment of a power plant on the people of Village M.1, Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province 2. To study the role of Paron Subdistrict Administrative Organization in managing power plant problems that affect the environment in the community. This research is qualitative research. Data were collected from the main informants used in qualitative data analysis, namely the President of Paron Subdistrict Administrative Organization. Prime Minister, Palad Ong, Kamnan, Elders, Experts in Sanitation and people in the Paron Subdistrict area, 4 people, totaling 9 people. Then the information obtained was checked to be complete and accurate according to in-depth interviews. Content analysis Summary of study results and present the results of the study in a descriptive format.

The results of the study found that the guidelines for managing power plant problems that have an impact on the community in Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province are divided into 2 objectives as follows: 1. To study the effects of the establishment of a power plant that have an impact on the people. Village M.1, Paron Subdistrict, Mueang District, Yala Province Divided into 4 areas: 1) environmental impacts 2) economic impacts 3) social impacts 4) health impacts and objective 2. To study the role of Paron Subdistrict Administrative Organization in managing power plant problems that affect the environment in the community, divided into 5 steps: 1) The role of Paron Subdistrict Administrative Organization 2) Organizing community meetings. 3) Environmental quality monitoring project 4) Measures to prevent and correct environmental impacts of power plants 5) Providing legal assistance to the public

กิตติกรรมประกาศ

หัวข้อพิเศษฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความพยายาม และความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.วันฮารงค์ บินอิสริส คณะกรรมการหัวข้อพิเศษที่ได้แนะนำ ติดตามความก้าวหน้า และคอยให้กำลังใจอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ.ดร.วันฮารงค์ บินอิสริส ที่ได้กรุณาเสียสละ อดทน อบรมสั่งสอน ว่ากล่าว ตักเตือน ในความเมตตากับผู้วิจัยเหนือกว่าครูที่จะพึงมีให้กับศิษย์โดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหัวข้อพิเศษทุกท่านที่ได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อแนะนำเป็นประโยชน์ต่องานชิ้นนี้

ขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ปลัดตำบลพร่อน นักวิชาการสุขาภิบาล ชำนาญการ กำนันตำบลพร่อน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลพร่อน และประชาชนในพื้นที่ที่ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ในหลักสูตร อาจารย์ในรายวิชา และเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจมาตลอด

คุณค่าของรายงานหัวข้อพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยมอบแต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ไทย)	ก
บทคัดย่ออังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวล.....	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมกับชุมชน.....	7
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ.....	15
2.4 แนวคิดและทฤษฎีด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	18
2.5 แนวคิดและทฤษฎีการแก้ปัญหา.....	21
2.6 แนวคิดและทฤษฎีความขัดแย้ง.....	23
2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	24
2.8 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง.....	27
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
2.10 กรอบแนวคิด.....	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	36
3.2 เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ.....	36
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
3.5 ระยะเวลาการวิจัย.....	38
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	39

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	47
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	47
5.2 อภิปรายผล.....	49
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	52
บุคลากร.....	54
ภาพผนวก.....	56
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
ภาคผนวก ข ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล.....	58
ประวัติผู้วิจัย.....	61

สารบัญภาพ

ภาพที่

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

หน้า

35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยมีวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทางและสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญที่สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในศตวรรษที่ 21 หากประเทศมีการ พัฒนามากขึ้นเท่าใดปัจจัยด้านความต้องการใช้พลังงานก็มากขึ้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีการรณรงค์ลดใช้พลังงานการแสวงหาพลังงานทดแทนอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงได้ซื้อพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นการซื้อไฟฟ้าจากประเทศลาวเพิ่มขึ้น 1,500 เมกะวัตต์ จากเดิม 9,000 เมกะวัตต์ รวมเป็น 10,500 เมกะวัตต์ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการขับเคลื่อนประเทศทั้งนี้ เป็นไปตามแผนพัฒนาพลังงานของกระทรวงพลังงานที่ได้จัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ปี 2561-2580 ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 (PDP2018 Revision 1) เพื่อเป็นการวางแผนการจัดการจัดหาพลังงานไฟฟ้าของประเทศให้เพียงพอกับความต้องการใช้ไฟฟ้า รองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและประชากรที่เพิ่มขึ้นโดยมีการวางแผนจะ รับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้มีการจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบในปี 2569 2571 2576 และ 2578 นอกจากนี้แนวโน้มการใช้พลังงานทดแทนจะสูงขึ้นเนื่องจากไม่สามารถเพิ่มปริมาณการผลิตปิโตรเลียมในประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ ดังนั้นการพัฒนาพลังงานทดแทนจึงจำเป็นสำหรับประเทศไทยและเป็นการกระจายความเสี่ยงในการจัดหาพลังงานของประเทศ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2562)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่ง มาตรา 65 เกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จัดทำนั้น ต้องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบาย และการดำเนินการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน การกระจายรายได้และการสร้างโอกาส ให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างเท่าเทียม มาตรา 65 บัญญัติว่า รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็น เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว (รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2560)

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบทิศทางนโยบายหลักของประเทศ จะถูกถ่ายทอดมาให้ เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนำมาสู่แผนทางด้านพลังงานของประเทศโดยมุ่งเน้น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านพลังงาน และส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้ไฟฟ้าจากพลังงาน

ทดแทน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าแบบกระจายศูนย์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอันอาจจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านพลังงานไฟฟ้าของไทย อีกทั้งในแผนด้านพลังงานของประเทศยังไม่มี การวางแผนทางในการบริหารจัดการให้เกิดความมั่นคงทางด้านพลังงานไฟฟ้าเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของการผลิตไฟฟ้าแบบกระจายศูนย์และพลังงานทดแทน นอกจากนั้นแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนบูรณาการพลังงานในระยะยาวของกระทรวงพลังงาน และนโยบาย ด้านพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญของประเทศ ได้ถูกจัดทำขึ้นมาใช้ต่างกรรมต่างวาระกัน จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่สอดคล้องรองรับระหว่างกัน อีกทั้งมีปัญหาเรื่องผลพวงจากนโยบายภาครัฐต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนนโยบายด้านพลังงาน เกิดความยากลำบากและขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการแบบบูรณาการ (รัฐวิสาหกิจ, 2563)

โรงไฟฟ้าชีวมวลจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดหาพลังงานและยังเป็นพลังงานที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูงเนื่องจากเชื้อเพลิงเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเหล่านี้สามารถเป็นได้ทั้งวัตถุดิบประเภทเดียวกันหรือหลายอย่างมาผสมกัน เช่น โรงสีข้าวขนาดใหญ่จะใช้แกลบเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตกระแสไฟฟ้า โรงงานน้ำตาลจะใช้ชานอ้อยเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตกระแสไฟฟ้า วัตถุดิบในการผลิตไฟฟ้าที่ได้มาจะมีราคาค่อนข้างถูก เนื่องจากว่าวัตถุดิบที่ใช้เป็นวัตถุดิบจากเศษเหลือใช้จากภาคเกษตรทำให้สามารถใช้ไฟฟ้าได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าหากเทียบกับการลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าประเภทอื่นการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลจะมีต้นทุนในการก่อสร้างที่ต่ำกว่า และยังเป็น การกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของไทยให้เจริญเติบโตมากยิ่งขึ้นเนื่องจากสามารถใช้ผลผลิตส่วนที่เหลือจากการเกษตรมาผลิตกระแสไฟฟ้าได้ นอกจากนี้ยังเป็น การลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้รวมถึงยังเอาเศษขยะเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย (แหล่งรวมความรู้เกี่ยวกับพลังงานชีวภาพ 2565)

โรงไฟฟ้าในโลกเรามีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามความต้องการ หรือความจำเป็นของแต่ละประเทศ ซึ่งอาจจะดูจากทรัพยากรพลังงาน หรือสภาพภูมิอากาศของประเทศนั้นๆ แต่เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจมากขึ้นเราอาจแยกโรงไฟฟ้าตามชนิดเชื้อเพลิงที่ใช้ โรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงชีวมวล (Biomass Power Plant) เป็นโรงไฟฟ้าที่ใช้เศษวัสดุจากเชื้อเพลิงชีวมวล ได้แก่ กากหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กากจากผลผลิตทางการเกษตรที่ผ่านการแปรรูปแล้ว เช่น แกลบ ชานอ้อย เศษไม้ กากปาล์ม กากมันสำปะหลัง ชังข้าวโพด กากและกะลามะพร้าว ส่าเหล้า เป็นต้น นำมาเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า และพลังไอน้ำ ซึ่งอาจเป็นเศษวัสดุชนิดเดียว หรือหลายชนิดรวมกันก็ได้ โดยชีวมวลแต่ละชนิดมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป สำหรับโรงไฟฟ้าที่เลือกใช้แกลบเป็นเชื้อเพลิงเนื่องจากแกลบมีความชื้นต่ำ จึงให้ค่าความร้อนสูง และมีหลักการทำงานคล้ายกับโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อน (บริษัท อันดาเทค จำกัด สำนักงานใหญ่ , 2019)

ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้าบริษัทกัลฟ์ยะลากรีนจำกัด ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ประเภท SPP(Non Firm) กำลังการผลิตไฟฟ้า 23 เมกะวัตต์ ปริมาณขายไฟฟ้าเข้าระบบ 20.2 เมกะวัตต์โรงไฟฟ้าแห่งนี้ใช้เชื้อเพลิงหลักเป็นเศษไม้ยางพารา คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ในการประชุมเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2550 ได้มีมติเห็นชอบแนวทางและขั้นตอนการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2550 เห็นชอบตามมติต่อมาสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้ขอความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด (ใน 39 จังหวัดที่มีโรงไฟฟ้าที่มีสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าตั้งแต่ 6 เมกะวัตต์ขึ้นไปตั้งอยู่) ดำเนินการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ทั่วประเทศรวมทั้งสิ้นจำนวน 75 กองทุน

ประเด็นปัญหาและผลกระทบที่มีต่อประชาชนเกิดจากโรงไฟฟ้าที่มีอยู่ในบริเวณ หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ส่งผลกระทบต่อชุมชนในหลายด้าน ได้แก่ ปัญหามลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ฝุ่นควัน เสียง และกลิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้โรงไฟฟ้าผลกระทบเหล่านี้ก่อให้เกิดอาการป่วยหลายอย่าง เช่น ไอ จาม ผื่นคัน คัดจมูก และระคายเคืองตา ซึ่งเป็นอาการที่เกิดจากการสัมผัสมลพิษ ทั้งทางอากาศและน้ำ นอกจากนี้ เสียงรบกวนจากโรงไฟฟ้ายังเป็น ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ ความเป็นอยู่ของชุมชนการที่ประชาชนต้องอาศัยอยู่ใกล้กับโรงไฟฟ้าที่มีเสียงดังตลอดเวลา ทำให้เกิดความเครียด ความไม่สบายใจ และลดคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ การใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเสียงดังและมลพิษเหล่านี้ อาจส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกายต่อประชาชนในระยะยาวไม่เพียงแต่เรื่องสุขภาพ ประชาชนยังต้องเผชิญกับความขัดแย้งกับผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โรงไฟฟ้าหลายแห่งมักพบกับการคัดค้านจากชุมชนในพื้นที่เนื่องจากประชาชนกังวลเกี่ยวกับปัญหามลพิษและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น ซึ่งในบางกรณีอาจทำให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการโรงไฟฟ้า

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาโรงงานไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ว่าชุมชนพร่อนมี ปัญหาผลกระทบจากการตั้งโรงไฟฟ้าอย่างไร และศึกษาบทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนบางคนอาจได้รับผลกระทบโดยตรงจากโรงไฟฟ้า เพื่อลดปัญหาและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นและหาแนวทางการแก้ปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอมือเมือง จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นการศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีต่อชุมชนตำบลพร่อน ประกอบด้วยเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี พระราชบัญญัติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาวิจัยในเชิงข้อมูลของโรงไฟฟ้าที่มีอยู่ในชุมชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอมือเมือง จังหวัดยะลา
3. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) นายกององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จำนวน 1 คน 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จำนวน 1 คน 3) กำนันตำบลพร่อน จำนวน 1 คน 4) ผู้ใหญ่บ้านตำบลพร่อน จำนวน 1 คน 5) นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ ตำบลพร่อนจำนวน 1 คน 6) ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมายทั้งหมดจำนวน 9 คน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คาดว่าจะได้รับข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางอากาศ เสียงรบกวน และผลกระทบอื่นๆ ที่โรงไฟฟ้าก่อให้เกิดต่อชุมชน ข้อมูลนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางแผนและตัดสินใจในการจัดการปัญหา
2. คาดว่าจะได้รับแนวทางและมาตรการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงไฟฟ้าในการปล่อยมลพิษต่อชุมชนในระยะยาว
3. คาดว่าจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่บริเวณโรงไฟฟ้าซึ่งจะเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจะช่วยให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
4. คาดว่าจะได้รับข้อมูลเชิงลึกและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การจัดหาอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการปัญหารวมถึงการช่วยเหลือในด้านงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ยุทธศาสตร์ชาติ หมายถึง เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ

โรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงชีวมวล หมายถึง โรงไฟฟ้าที่ใช้เศษไม้ยางพาราเป็นวัตถุดิบในการเผาไหม้เพื่อให้เกิดความร้อนในการผลิตกระแสไฟฟ้า

ผลกระทบ หมายถึง ผลที่เนื่องมาจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง มักใช้แก่ผลเสีย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวล

1. ความหมายของพลังงาน
2. ความสำคัญของพลังงาน
3. กระบวนการผลิตไฟฟ้าในโรงไฟฟ้าชีวมวล
4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากโรงไฟฟ้าชีวมวล

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมกับชุมชน

1. ความหมายของการอยู่ร่วมกัน
2. ความหมายของอุตสาหกรรม
- 3 ความหมายของชุมชน
- 4 แนวทางการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ
- 5 ข้อเสนอการปฏิรูปและแนวทางดำเนินการยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิง

นิเวศ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ

1. ความหมายของผลกระทบ
2. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
3. ผลกระทบทางสังคม
4. ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

2.4 แนวคิดและทฤษฎีด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

1. ความหมายของสิ่งแวดล้อม
2. แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม
3. หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.5 แนวคิดและทฤษฎีการแก้ปัญหา

1. ความหมายของปัญหาและการคิดแก้ปัญหา
2. วัตถุประสงค์ของกระบวนการแก้ปัญหา
3. ขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา

2.6 แนวคิดและทฤษฎีความขัดแย้ง

1. ความหมายความขัดแย้ง
2. ประเภทของความขัดแย้ง

2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. หลักการกระจายอำนาจ
3. หลักการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บทบาทการปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

2.8 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
2. พระราชบัญญัติโรงงาน
3. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงไฟฟ้าชีวมวล อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
2. การศึกษาต้นทุนสังคมของโรงไฟฟ้า กรณีศึกษา โรงไฟฟ้าแม่เมาะ
3. ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อการตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลจังหวัดเพชรบุรี

2.10 กรอบแนวคิด

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวล

1. ความหมายของพลังงาน

พลังงาน" หมายถึง ความสามารถซึ่งมีอยู่ในตัวของสิ่งนี้อาจให้แรงงานได้ ขณะเดียวกันในทางวิทยาศาสตร์ "พลังงาน"หมายถึงความสามารถที่จะทำงานได้ (The Capacity to do work) ซึ่งอาจเป็นแรงงานที่ได้จากธรรมชาติโดยตรงหรือมนุษย์ดัดแปลงมาจากธรรมชาติเพื่อประโยชน์ใช้สอยในระดับครัวเรือนหรือวัตถุประสงค์ในเชิงเศรษฐกิจ สำหรับประเภทของพลังงานนั้น ตามมาตรฐานสากลของโลก ได้มีการจัดแบ่งการพัฒนาแหล่งทรัพยากรพลังงานได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) แหล่งทรัพยากรพลังงานตามแบบ (Conventional Energy Resources) อันหมายรวมถึงพลังงานที่เคยใช้เป็นแหล่งพลังงานหลักของโลก ซึ่งมีวิวัฒนาการมาเป็นเวลานานนับศตวรรษ ด้วยการอาศัยความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่พัฒนานำมาใช้ประโยชน์ได้แก่ แหล่งพลังน้ำ แหล่งถ่านหิน แหล่งน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ไม้ พืน แกลบ ชานอ้อย เป็นต้น 2) แหล่งทรัพยากรพลังงานนอกแบบ

(Non-Conventional Energy Resources) อันหมายรวมถึงแหล่งพลังงานที่ยังมิได้รับการพัฒนาจากมนุษย์ถึงขั้นที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจได้อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะวิชาการและเทคโนโลยีในการพัฒนาแหล่งพลังงานประเภทนี้ยังมีขอบเขตจำกัด พลังงานนอกแบบซึ่งได้รับความสนใจกันอย่างกว้างขวางในขณะนี้ได้แก่ หินน้ำมัน ก๊าซชีวภาพ เชื้อเพลิงแอลกอฮอล์ ก๊าซไฮโดรเจน พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานลม พลังงานปรมาณู พลังงานจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและอุตสาหกรรม เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน 2556)

พลังงานหมายถึงความสามารถในการทำงาน หรือแรงงานที่สามารถให้ได้จากทรัพยากรต่างๆ ซึ่งมีการแบ่งประเภทออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ 1.แหล่งทรัพยากรพลังงานตามแบบ (Conventional Energy Resources) พลังงานที่มีการใช้กันมายาวนานและพัฒนามาเป็นเวลานาน เช่น พลังงานน้ำ, ถ่านหิน, น้ำมัน, ก๊าซธรรมชาติ, ไม้, พืน, แกลบ, และชานอ้อย 2.แหล่งทรัพยากรพลังงานนอกแบบ (Non-Conventional Energy Resources) พลังงานที่ยังมิได้รับการพัฒนาอย่างแพร่หลายและมีขอบเขตการใช้ที่จำกัด เช่น หินน้ำมัน, ก๊าซชีวภาพ, เชื้อเพลิงแอลกอฮอล์, ก๊าซไฮโดรเจน, พลังงานแสงอาทิตย์, พลังงานความร้อนใต้พิภพ, พลังงานลม, พลังงานปรมาณู, และพลังงานจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและอุตสาหกรรม การพัฒนาทั้งสองประเภทนี้มีความสำคัญต่อการใช้พลังงานในชีวิตประจำวันและเศรษฐกิจ

2. ความสำคัญของพลังงาน

พลังงานเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นอย่างมากสำหรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งต้องการความสะดวก รวดเร็ว และสามารถแข่งขันด้านการผลิตและการค้ากับประเทศต่างๆ ในโลก และโดยที่พลังงานย่อมสามารถเปลี่ยนแปลงกันได้โดยวิธีการต่างๆ กัน พลังงานทั้งหลายจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีวัตถุดิบประกอบนอกจากพลังงานจากการแผ่รังสีเท่านั้นที่ไม่จำเป็นต้องมีวัตถุดิบใดๆ เป็นองค์ประกอบ และพลังงานใดๆ บนโลกนี้ไม่มีทางสูญหายไปหรือเกิดขึ้นได้ นอกจากเป็นการเปลี่ยนรูปหรือพลังงานจะหายไปโดยไม่มีวัตถุดิบเกิดขึ้นและพลังงานจะเกิดขึ้นโดยไม่มีวัตถุดิบหายไปไม่ได้ และพลังงานยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการตอบสนองความต้องการ ขั้นพื้นฐานของประชาชนและเป็นปัจจัยพื้นฐานในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ดังนั้นหากมีการขาดแคลนพลังงานหรือแม้แต่การมีราคาที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นธรรม และมีคุณภาพที่ไม่ได้ มาตรฐานไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้แล้ว ก็ย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ และกระทบ ต่อต้นทุนของการผลิตอันจะส่งผลให้สินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ มีราคาแพงขึ้นทำให้ประชาชนในประเทศได้รับผลกระทบในด้านราคา อีกทั้งยังทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านการผลิตและการค้ากับต่างประเทศลดลงด้วย (สมรวดี พักผลงาม และคณะ, 2556)

พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่ต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการผลิตและการค้า พลังงานสามารถเปลี่ยนรูปได้ แต่ไม่มีทางสูญ

หายหรือเกิดขึ้นโดยไม่มีวัตถุประสงค์ประกอบ (ยกเว้นพลังงานจากรังสี) การขาดแคลนพลังงานหรือราคาที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการผลิต ทำให้สินค้าราคาแพงขึ้น และลดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า ระหว่างประเทศ

3. กระบวนการผลิตไฟฟ้าในโรงไฟฟ้าชีวมวล

กระบวนการผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าชีวมวล มีกระบวนการในการ ดังนี้

1) การเตรียมเชื้อเพลิงก่อนการใช้งานในกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าและไอน้ำของโรงงาน มีความจำเป็นต้องเตรียมเชื้อเพลิงชีวมวลให้มีขนาดเหมาะสมก่อนนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงที่ห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ ยกเว้นกากอ้อยและแกลบที่สามารถนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ทันที

2) การลำเลียงเชื้อเพลิงแต่ละชนิดเข้าสู่ห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ เชื้อเพลิงชีวมวลในการผลิตกระแสไฟฟ้าและไอน้ำของโรงไฟฟ้า อาจแบ่งเป็นการใช้เชื้อเพลิงหลัก และเชื้อเพลิงเสริม

3) ระบบเผาไหม้เชื้อเพลิงในห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ (Boiler) กระบวนการเผาไหม้เริ่มจากการจุดไฟเผาเชื้อเพลิงจนได้อุณหภูมิในห้องเผาไหม้ตามที่กำหนด จากนั้นป้อนเชื้อเพลิงชีวมวลเข้าสู่ห้องเผาไหม้เชื้อเพลิงที่ป้อนเข้าไปจะทำการเผาไหม้ที่ห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ สำหรับขี้เถ้าที่เหลืออยู่บริเวณส่วนท้ายของตะกรับ (Ash Zone) จะตกลงสู่ก้นเตาและกวาดออกโดยสายพานลำเลียงถ้าเรียกว่า ถังขี้เถ้า (Bottom Ash) ลงสู่อ่างน้ำรองรับถ่านเพื่อลดอุณหภูมิและการฟุ้งกระจายของขี้เถ้า ก่อนลำเลียงด้วยสายพานลำเลียงเพื่อเก็บในบ่อเก็บถ่านรอการขนถ่ายต่อไป ส่วนที่มีน้ำหนักเบาเมื่อถูกเผาไหม้แล้วจะผสมในไอร้อนและปลิวออกไปจากห้องเผาไหม้ทางช่องไอร้อน เรียกว่า ถ่านเบา (Fly Ash) ซึ่งจะผ่านอุปกรณ์ดักฝุ่น ก่อนที่จะระบายออกสู่ภายนอก

4) เครื่องกังหันไอน้ำและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (Steam Turbine and Generator) ไอน้ำความดันสูงที่ได้จากหม้อไอน้ำจะถูกส่งไปที่กังหันไอน้ำ (Steam Turbine) เพื่อเปลี่ยนพลังงานความร้อนของไอน้ำเป็นพลังงานกลหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและผลิตเป็นกระแสไฟฟ้า ต่อไป

5) ระบบหม้อแปลงไฟฟ้า สายส่งไฟฟ้าและระบบไฟฟ้าสำรองพลังงานจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (Generator) ที่ผลิตได้ของโรงไฟฟ้า จะถูกส่งผ่านหม้อแปลงลดแรงดันไฟฟ้า (Step Down Transformer) เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้า ส่วนพลังงานไฟฟ้าที่เหลือจะส่งผ่านไปยังหม้อแปลงเพิ่มแรงดันไฟฟ้า (Step Up Transformer) เพื่อส่งขายให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

6) หอหล่อเย็น (Cooling Tower) หอหล่อเย็นของโรงไฟฟ้าเป็นระบบปิด (Close System) ประกอบด้วยเครื่องควบแน่น (Condenser) และหอหล่อเย็น (Cooling Tower) เครื่องควบแน่นจะทำหน้าที่ควบแน่นไอน้ำที่ผ่านออกมาจากกังหันไอน้ำ โดยการแลกเปลี่ยนความร้อน น้ำหล่อเย็นที่ผ่านเครื่องควบแน่นแล้วซึ่งมีอุณหภูมิสูงขึ้นจึงถูกส่งไประบายความร้อนที่หอหล่อเย็น ซึ่งน้ำหล่อเย็นส่วนนี้จะนำกลับมาใช้ใหม่อย่างไรก็ตามน้ำส่วนหนึ่งจะระเหยไปในอากาศทำให้ความเข้มข้นของสารต่างๆ รวมทั้งความขุ่นในน้ำหล่อเย็นเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องระบายน้ำส่วนหนึ่งทิ้งไป เรียกว่า Blowdown

Water และต้องนำน้ำจำนวนใหม่เติมเข้ามาซึ่งเรียกว่า Make Up Water ผลิต (ประพันธ์ คูชลธารา และศศิธร สรรพอคำ, 2558)

กระบวนการผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าชีวมวลประกอบด้วยขั้นตอนหลักดังนี้ 1.การเตรียมเชื้อเพลิง เชื้อเพลิงชีวมวลต้องถูกเตรียมให้มีขนาดเหมาะสมก่อนใช้ในห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ ยกเว้นกากอ้อยและแกลบที่ใช้ได้ทันที 2.การลำเลียงเชื้อเพลิง เชื้อเพลิงชีวมวลจะถูกลำเลียงเข้าสู่ห้องเผาไหม้ ซึ่งอาจเป็นเชื้อเพลิงหลักหรือเชื้อเพลิงเสริม 3.ระบบเผาไหม้ เชื้อเพลิงจะถูกเผาในห้องเผาไหม้ของหม้อไอน้ำ เพื่อผลิตไอน้ำ อุณหภูมิในห้องเผาไหม้ต้องถูกควบคุม ชี้อาที่เหลือจะถูกแยกออกเป็นเถ้าหนัก (Bottom Ash) และเถ้าเบา (Fly Ash) ซึ่งจะถูเก็บและจัดการตามลำดับ 4.การผลิตไฟฟ้า ไอน้ำความดันสูงจะถูกส่งไปยังเครื่องกังหันไอน้ำ (Steam Turbine) เพื่อเปลี่ยนพลังงานความร้อนเป็นพลังงานกล ซึ่งจะหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (Generator) ผลิตกระแสไฟฟ้า 5.ระบบไฟฟ้า ไฟฟ้าที่ผลิตได้จะถูกส่งผ่านหม้อแปลงลดแรงดันไฟฟ้า (Step-Down Transformer) เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้า และไฟฟ้าที่เหลือจะถูกส่งผ่านหม้อแปลงเพิ่มแรงดันไฟฟ้า (Step-Up Transformer) เพื่อขายให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย 6.หอหล่อเย็น หอหล่อเย็นทำหน้าที่ควบคุมอุณหภูมิของน้ำหล่อเย็นที่ผ่านเครื่องควบแน่น (Condenser) โดยการระบายความร้อน น้ำหล่อเย็นจะถูกนำกลับมาใช้ใหม่ แต่บางส่วนจะระเหยและต้องเติมน้ำใหม่ (Make-Up Water) ขณะเดียวกันจะต้องระบายน้ำส่วนเกิน (Blowdown Water) ออกเพื่อรักษาความเข้มข้นและความขุ่นของน้ำหล่อเย็น

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากโรงไฟฟ้าชีวมวล

การผลิตไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าชีวมวลมักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับฝุ่น อากาศ รวมถึง ปัญหาเกี่ยวกับระบบสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวล ซึ่งในประเทศไทยจะมีการดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, 2546) การแก้ไขปัญหาในเชิงกระบวนการผลิต

1) การกำจัดเถ้าโดยใช้เครื่องดักเถ้า เครื่องดักเถ้าลอยระบบลมหมุนวนเพื่อดักเถ้า ที่ออกมาจากกระบวนการทำงานโดยใช้หลักการของแรงเวียงหนีศูนย์ คือ เมื่อก๊าซร้อนและเถ้าลอยจากการเผาไหม้ไหลเข้าสู่ระบบเครื่องดักลอยนี้ ก๊าซจะถูกบังคับให้หมุนวนเมื่อไหลผ่านใบบังคับลมเถ้าลอยซึ่งมีน้ำหนักมากจะถูกเหวี่ยงออกไปอยู่ตามขอบของลมวน และรวมตัวกันตกลงสู่ด้านล่าง ในขณะที่อากาศร้อนจะถูกพัดลมดูดสวนกลับขึ้นด้านบนทำให้ก๊าซที่ลอยออกมามีปริมาณเถ้าลอยลดน้อยลง เป็นก๊าซร้อนที่สะอาดขึ้น

2) การกำจัดฝุ่นโดยเครื่องดักฝุ่นระบบไฟฟ้าสถิต โดยมีหลักการทำงาน คือ เมื่อ ฝุ่นลอยเข้ามาใกล้แผ่นเหล็กที่มีกระแสไฟฟ้าแรงสูงขั้วลบจะถูกสนามไฟฟ้าเหนี่ยวนำฝุ่นให้มีขั้วไฟฟ้าเป็นลบ จากนั้นฝุ่นที่มีขั้วลบลอยเข้าใกล้แผ่นเหล็กขั้วไฟฟ้าติดไปมันจะถูกสนามไฟฟ้า ซึ่งมีขั้วเดียวกันผลักให้ลอยห่างไปจากสนามไฟฟ้านั้น เลี้ยวเบี่ยงเบนทิศทางไปยังแผ่นเหล็กดูด ฝุ่นชั้นบนขั้วต่างกันจะดูดกัน จึงถูกดูดให้เข้าไปติดแผ่นเหล็กนั้น เมื่อฝุ่นจับหนาพอแล้ว ค้อนจะเคาะแผ่นเหล็กที่ฝุ่นจับรวมตัว

กันหนา หล่นลงสู่กรวยเก็บฝุ่นด้านล่าง ด้วยระบบการ จัดการกับเถ้าและฝุ่นในรูปแบบดังกล่าว จึงทำให้แทบจะไม่เกิดผลกระทบต่อคุณภาพอากาศในพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้าชีวมวลเลย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงไฟฟ้าชีวมวลจะไม่ทำให้เกิดฝนกรดเนื่องจากเชื้อเพลิงชีวมวลนั้นมีปริมาณกำมะถันต่ำมาก

3) การจัดการน้ำ สำหรับน้ำที่ระบายออกจากโรงไฟฟ้านั้นเป็นน้ำคุณภาพเดียวกับ ที่สูบเข้าไปใช้ เพราะโรงไฟฟ้าชีวมวลใช้น้ำสำหรับระบบหล่อเย็นเท่านั้น ซึ่งเป็นระบบหมุนเวียนแบบปิดเพื่อประหยัดน้ำ นั่นคือ เมื่อน้ำรับความร้อนจากเครื่องจักรแล้วจะมีความร้อนประมาณ 42 องศาเซลเซียส แล้วถูกส่งมายังหอหล่อเย็นโดยฉีดให้กระจายเป็นหยดเล็กๆ ตกลงมาสวน กับลมที่ถูกพัดลมดูดอากาศดูดขึ้น ความร้อนจะระบายไปกับลมเมื่อน้ำตกสู่บ่อด้านล่างจะร้อนไม่เกิน 34 องศาเซลเซียส น้ำเย็นจากบ่อน้ำหอหล่อเย็นจะถูกสูบไประบายความร้อนจากเครื่องจักรอีก หมุนเวียนอยู่เช่นนี้ตลอดเวลา เช่นเดียวกับหม้อน้ำในรถยนต์ โดยน้ำที่ระบายออกจากหอหล่อเย็น จะถูกบำบัดโดยการเติมอากาศเพิ่มค่าออกซิเจน ปรับสภาพน้ำให้เป็นกลางและทำให้ตกตะกอน แล้วรีดน้ำออกจากตะกอนด้วยเครื่องรีดตะกอน จากนั้นจะถูกระบายสู่บ่อพักน้ำแรก 3 วัน เพื่อลดอุณหภูมิและลดตะกอนอีก จากนั้นจะถูกสูบไปยังบ่อพักน้ำ ที่สอง เพื่อเติมอากาศเพิ่มค่าออกซิเจน ลดอุณหภูมิ และตกตะกอนอีกครั้ง โดยจะอยู่ที่บ่อพักนี้ 6 วัน ดังนั้นน้ำจะเป็นปกติก่อนระบายออกไม่ได้เป็นน้ำร้อนและแทบจะไม่เปลี่ยนแปลงจากน้ำ ก่อนสูบเข้าไปในระบบผลิตไฟฟ้าชีวมวลเลย

การแก้ไขปัญหาในเชิงกฎหมาย หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องใช้มาตรการทางกฎหมายการควบคุมให้โรงไฟฟ้า ชีวมวลและประชาชนรอบโรงไฟฟ้าสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ในการสร้างกลไกทางกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การก่อสร้างโรงงาน ระบบสาธารณสุขและสภาพของประชาชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับและการประกอบกิจการไฟฟ้า คือพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 ที่ภาครัฐต้องนำมาใช้ในการกำกับและควบคุมกิจการไฟฟ้าชีวมวลอย่างจริงจัง (พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน 2550)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมกับชุมชน

1. ความหมายของการอยู่ร่วมกัน

การอยู่ร่วมกันของชุมชนกับอุตสาหกรรม หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ โดยรอบอุตสาหกรรมโดยอาจเป็นชุมชนเดิมหรือชุมชนใหม่ที่เข้ามาพร้อมอุตสาหกรรม มีครอบครัวขนาดใหญ่เล็กอยู่ในสังคมและดำเนินชีวิตโดยพึ่งอาศัยชุมชนเดิมหรือชุมชนใหม่ที่เข้ามาพร้อม อุตสาหกรรมกัน เป็นบุคคลสามัญธรรมดาการอยู่ร่วมกัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนในย่านหรือถิ่นเดียวกัน (พรอุษาประสงครรณะ, 2556)

การอยู่ร่วมกัน หมายถึง การอยู่รวมกันกับผู้อื่นไม่ว่าจะกลุ่มใหญ่หรือเล็ก คือ การอยู่ในสังคม ครอบคลุมทั้งการดำรงชีวิตในกลุ่มนั้นมีการพึ่งพาอาศัยกันซึ่งอยู่ในสังคมตั้งแต่เกิดจนตายเป็นรุ่นและใน อนาคตไม่ปรากฏที่ใดว่ามนุษย์อยู่ได้นอกสังคมแต่เพียงลำพังเป็นเอกเทศ (ไชยยุทธ์ อินบัว, 2556)

การอยู่ร่วมกันของชุมชนกับอุตสาหกรรมหมายถึงการที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณรอบๆ อุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็ชุมชนเดิมหรือชุมชนใหม่ที่เข้ามาพร้อมกับอุตสาหกรรม ใช้ชีวิตร่วมกันใน สังคม โดยที่พวกเขาต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ การอยู่ร่วมกันในที่นี้หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกันในสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย และ ไม่มีมนุษย์สามารถอยู่ได้อย่างแยกตัวออกจากสังคมโดยสิ้นเชิง

2. ความหมายของอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม หมายถึง การผลิตหรือแปรสภาพของวัสดุสิ่งของให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเพื่อ การค้า (ฤทัยรัตน์ เขียวสะอาด, 2552)

อุตสาหกรรม หมายถึง การประกอบกิจการที่ต้องอาศัยเงินทุน วัตถุดิบ เครื่องจักรแรงงาน มาผสมผสานกันเพื่อผลิตสินค้าและบริการสำหรับซื้อในตลาด (ฤทัยรัตน์ เขียวสะอาด, 2552)

อุตสาหกรรม หมายถึง ประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ได้ดำเนินการโดยสถาน ประกอบการที่บุคคลนั้นกำลังทำงานอยู่หรือประเภทของธุรกิจ (ฤทัยรัตน์ เขียวสะอาด, 2552)

เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของพื้นที่ให้ เจริญเติบโตไปพร้อมกับการดูแลสิ่งแวดล้อมที่ดี ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและ สิ่งแวดล้อม ประการสำคัญ มีการดูแลคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ให้ดียิ่งขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือของคนในพื้นที่ และทุกคนต้องมีความจริงจังในการดำเนินการร่วมกันโดยสามารถดำเนินการได้ทุกระดับตั้งแต่ระดับ ปัจเจก เช่น ครั้วเรือนและโรงงาน (Green family/ Green factory) ระดับกลุ่ม อุตสาหกรรมหรือ ชุมชน เช่น นิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรมหรือหมู่บ้าน ตำบล (Eco industrial zone/ Estate/ Eco community) ระดับเมือง (Eco town/ Eco city) หรือเครือข่ายของเมืองหรือ จังหวัด (สมชาย มัยจิ้น, 2557)

เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้เติบโต ควบคู่กับการรักษาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน การดำเนินการต้องมีความร่วมมือจาก ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก เช่น ครั้วเรือนและโรงงานไปจนถึงระดับกลุ่มอุตสาหกรรม ชุมชน เมือง หรือเครือข่ายเมือง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

3. ความหมายของชุมชน

ชุมชน หมายถึง เป็นรากฐานดั้งเดิมยังคงมีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสมัครใจและเป็นการ รวมตัวกันเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง เพื่อประโยชน์ของชุมชนส่วนรวม (พระมหานเรศ โฆสภิตติโก, 2557)

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อาณาเขตเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความรู้สึกผูกพัน มีความรู้ถึงการเป็นพวกเดียวกันและมี ลักษณะเฉพาะชุมชน (สาวิณ รอดสิน, 2554)

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่บริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน มีฐานและ อาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิตร่วมกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับ ครอบครัวไปสู่ระดับเครือญาติจนถึงระดับหมู่บ้านและผู้อาศัยในชุมชน มีความรู้สึกว่าเป็นคนชุมชน เดียวกัน (ไชยยุทธ อินบัว, 2556)

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันและมีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสามัคคี เพื่อประโยชน์ของชุมชนส่วนรวม กลุ่มคนที่อาศัยในอาณาเขตเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสารและร่วมมือ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน พร้อมกับมีความรู้สึกผูกพันและเป็นพวกเดียวกัน กลุ่มคนที่มีการใช้ ชีวิตร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีฐานและอาชีพคล้ายคลึงกัน และมีความรู้สึกเป็น หนึ่งเดียวกันตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับหมู่บ้าน โดยรวมแล้ว ชุมชนคือกลุ่มคนที่มีการอาศัย อยู่ในพื้นที่เดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด และมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. แนวทางการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

เมืองอุตสาหกรรมในรูปแบบเดิมก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม สร้างความเหลื่อมล้ำในการ ดำรงชีวิตระหว่างชุมชน ภาคอุตสาหกรรมและภาคนอกอุตสาหกรรม (อาทิ ชุมชนเกษตรกรรม ชุมชน พักอาศัยเดิม ชุมชนพาณิชย์กรรม) อุตสาหกรรมในอดีตมักสร้างมลพิษ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และคุกคามความปลอดภัยของชุมชน เนื่องจากแนวคิดยังให้ความสำคัญเฉพาะ ด้านเศรษฐกิจ แต่ เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศสามารถก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนระหว่างภาคอุตสาหกรรมและ ชุมชน เครื่องจักรขับเคลื่อนประกอบด้วย ผังเมือง ระบบบำบัดมลพิษ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบ สาธารณสุข ระบบข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเครื่องจักรขับเคลื่อนทั้งหมดนี้จำเป็นต้องมีองค์กรควบคุม ตามที่เสนอไว้กับการปฏิรูปแนวทางการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปฏิบัติการเมือง อุตสาหกรรมเชิงนิเวศอาจพัฒนาหน่วยงานเดิมที่เกี่ยวข้องกับเมือง อุตสาหกรรมอยู่แล้วพัฒนาทำให้ เป็นองค์กรอิสระหรือจัดตั้งองค์กรใหม่ภายใต้กฎหมาย (สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558)

ผลของการปฏิรูป

1. เกิดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่สามารถนำไปใช้เป็นแผนที่นำทาง (Road map) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนสำหรับประเทศ
2. นิคมอุตสาหกรรมที่ปฏิบัติตามกฎการควบคุมและกำจัดมลพิษตามกฎหมาย Seven R ซึ่งเห็นได้ จากการรายงานค่ามลพิษและความเป็นเมืองนิเวศ
3. มีองค์กรดำเนินงานด้านเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีอำนาจและหน้าที่อย่างเป็นทางการ อิสระ และเบ็ดเสร็จ (One stop service)

4. มีกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อความยั่งยืนของเมืองนิเวศ (สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558)

เมืองอุตสาหกรรมในรูปแบบเดิม มักก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม สร้างความเหลื่อมล้ำระหว่างชุมชนภายในและภายนอกอุตสาหกรรม และก่อกมลพิษที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและความปลอดภัยของชุมชน เนื่องจากเน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนระหว่างภาคอุตสาหกรรมและชุมชน โดยมีการจัดการผังเมือง ระบบบำบัดมลพิษ โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข และข้อมูลข่าวสาร องค์กรควบคุมที่เกี่ยวข้องอาจต้องพัฒนาหรือจัดตั้งใหม่ภายใต้กฎหมาย ผลของการปฏิรูป ประกอบด้วย 1.การสร้างเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่เป็นแผนที่นำทางสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2.การปฏิบัติตามกฎ Seven R ในการควบคุมและกำจัดมลพิษในนิคมอุตสาหกรรม 3.การจัดตั้งองค์กรดำเนินงานด้านเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีอำนาจและหน้าที่อย่างเป็นอิสระ 4.การมีกฎหมายสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อความยั่งยืนของเมืองนิเวศ

5. ข้อเสนอการปฏิรูปและแนวทางดำเนินการยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจและการตระหนักถึงความสำคัญของเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศให้กับสังคม อำนวยความสะดวก สร้างแรงจูงใจและติดตามเฝ้าระวังให้เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศดำเนินอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างการอยู่ร่วมกันระหว่างนิคมอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างเป็น รูปธรรม ในลักษณะของเมืองนิเวศตามระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมโดยเริ่มจากระดับโรงงาน ระดับเขต หรือระดับนิคมอุตสาหกรรม ระดับเมือง และระดับประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 มีการดำเนินธุรกิจที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มีเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้นิคมอุตสาหกรรมสร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ สังคม ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนในลักษณะของการเกื้อกูลกันโดยเฉพาะด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมเศรษฐกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานรากของแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นการสร้างคุณค่าของคุณธรรมและสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable society)

เกิดความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 มีการบริหารจัดการในพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีระบบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558)

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 1.สร้างความรู้และตระหนัก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พร้อมอำนวยความสะดวก สร้างแรงจูงใจ และติดตามเฝ้าระวังให้การดำเนินงานยั่งยืน 2.สร้างการอยู่

ร่วมกัน สร้างรูปธรรมในการอยู่ร่วมกันระหว่างนิคมอุตสาหกรรมและชุมชน ตามระดับการพัฒนา เศรษฐกิจอุตสาหกรรม ตั้งแต่ระดับโรงงานไปจนถึงระดับประเทศ 3.การมีส่วนร่วมของชุมชน ดำเนินธุรกิจที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 4.เกณฑ์และแนวปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ให้นิคมอุตสาหกรรมสร้างสภาพแวดล้อมและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยเฉพาะด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรมเศรษฐกิจชุมชน 5.ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 6.การบริหารจัดการที่มีระบบ บริหารจัดการพื้นที่อย่างมีระบบด้วยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลกระทบ

1. ความหมายของผลกระทบ

ผลกระทบ คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ อาจขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและมีใช้กลุ่มเป้าหมายหรือผลกระทบต่อสถานการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม (อำนาจ วงษ์พานิช, 2549) ได้แบ่งประเภทผลกระทบออกเป็น 4 ประเภท (Dye, 1982 อ้างในอำนาจ วงษ์พานิช, 2549) ได้แก่ ประเภทที่ 1 การแบ่งผลกระทบตามเนื้อหา คือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านการเมือง ผลกระทบด้านการบริหาร ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และผลกระทบด้านกายภาพ ประเภทที่ 2 การแบ่งผลกระทบตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ได้แก่ ผลกระทบในเชิงภาวะวิสัย (objective impact) คือ ผลกระทบที่ไม่ขึ้นอยู่กับความนึกคิดของคน และผลกระทบเชิงอัตวิสัย (subjective impact) คือ ผลกระทบที่ขึ้นอยู่กับความนึกคิดของคน ประเภทที่ 3 การแบ่งตามทิศทาง ที่กระทบ ได้แก่ ผลกระทบโดยตรง (direct impact) ผลกระทบทางอ้อม (indirect impact) และประเภทที่ 4 การแบ่งตามคุณค่าของผลกระทบ ได้แก่ ผลกระทบเชิงบวก (positive impact) คือ ผลกระทบที่พึงปรารถนา และผลกระทบเชิงลบ (negative impact) คือ ผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนา

2. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

วรศรา งามพินิจ (2555) ได้พัฒนาทฤษฎีหรือ แบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและทุนที่ต้องการ โดยทั้งสองมีแนวคิดว่าการลงทุนเป็นหัวใจสำคัญของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากจะเป็นการเพิ่มรายได้แล้ว ยังเป็นการเพิ่มความสามารถในการผลิตหรือเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของระบบเศรษฐกิจอีกด้วย รวมทั้งยังเป็นการรักษาระดับการจ้างงานให้เต็มที่ ซึ่งต้องอาศัยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจที่สูงพอที่จะดูดซับเงินออมและเป็นที่ต้องการสำหรับการลงทุนให้เกิดรายได้ในระดับการจ้างงานเต็มที่ จากการตั้งข้อสมมุติฐานของตัวแบบไว้ว่าผลผลิตของหน่วยเศรษฐกิจไม่ว่าจะ

เป็นหน่วยผลิตอุตสาหกรรมหรือระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวมจะขึ้นอยู่กับจำนวนทุนที่ลงทุนในหน่วยเศรษฐกิจนั้นๆ

ทฤษฎีหรือแบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่กล่าวถึงมีเป้าหมายในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุน โดยมีแนวคิดหลักดังนี้ 1.การลงทุนเป็นหัวใจสำคัญ การลงทุนมีบทบาทสำคัญในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมันไม่เพียงเพิ่มรายได้ แต่ยังเพิ่มความสามารถในการผลิตและประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจ 2.การรักษาระดับการจ้างงาน การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงพอจะช่วยดูดซับเงินออมและกระตุ้นการลงทุน ซึ่งนำไปสู่การสร้างรายได้และรักษาระดับการจ้างงานให้เต็มที่ 3.สมมุติฐานของตัวแบบ ผลผลิตของหน่วยเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยผลิตอุตสาหกรรมหรือระบบเศรษฐกิจโดยรวม ขึ้นอยู่กับจำนวนทุนที่ลงทุนในหน่วยเศรษฐกิจนั้นๆ โดยสรุป ทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการรักษาการจ้างงานให้เต็มที่

3. ผลกระทบทางสังคม

สังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตอื่นๆ กับสิ่งแวดล้อมจนกลายเป็นระบบนิเวศน์

การประเมินผลกระทบทางด้านสังคม เป็นการตรวจสอบความเหมาะสมหรือ ความรุนแรงของเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดไว้ล่วงหน้าทางสังคมใน 3 ลักษณะ (บุญรัตพันธุ์ และคณะ, 2555) ได้แก่ ลักษณะที่ 1 กระบวนการประเมิน/คาดการณ์ล่วงหน้า ถึงผลลัพธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม ที่น่าจะเกิดจากนโยบาย การปฏิบัติการพัฒนาโครงการเฉพาะในบริบทของระดับชาติ รัฐ จังหวัด หรือท้องถิ่น ลักษณะที่ 2 ผลลัพธ์ที่เปลี่ยนแปลง วิถีประชา ชีวิต การทำงาน การละเล่นที่สัมพันธ์ต่อกันและกันที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกชุมชนนั้นๆ ลักษณะที่ 3 ผลกระทบทางวัฒนธรรม กระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีประชา ค่านิยมระบบ ความเชื่อของคนที่ใช้เป็นแนวทางดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งการประเมินผลกระทบทาง สังคมมีทิศทางด้านต่างๆ ได้แก่ (1) ความเข้าใจ จัดการและควบคุมการเปลี่ยนแปลง (2) พยากรณ์ผลกระทบที่อาจจะเกิดจากยุทธวิธีการเปลี่ยนแปลง (3) การจำแนกปรับปรุง และปฏิบัติแผน ยุทธศาสตร์ที่ล้มเหลวเพื่อลดผลกระทบทางสังคม (4) พัฒนา/ดำเนินแผนการที่ช่วยจำแนกผลกระทบทางสังคมที่อาจจะเกิดขึ้นในฐานะเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (5) พัฒนากลไกการประเมินผล (6) ประเมินผลกระทบทางสังคมที่เกิดจากโครงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนโยบายของรัฐเป็นต้น

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจำแนก ออกเป็น 6 (บุญรัตพันธุ์ และคณะ, 2555) ได้แก่ ประการที่ 1 ความต้องการในการเปลี่ยนแปลง หากบุคคลยังไม่ตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงซึ่งทำให้อัตราการยอมรับยอมเกิดขึ้นช้า ในขณะที่

ที่บุคคลบางกลุ่มยอมรับสิ่งใหม่และต้องเป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมเห็นว่ามิใช่ประโยชน์สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของตนหรือสังคมได้ ประการที่ 2 การได้รับความพึงพอใจอย่างสูง ผลของการยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องทำให้เกิดความพึงพอใจต่อบุคคลอย่างสูงทั้งด้านสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ และจะต้องชดเชย กับปัญหาและความยากลำบากในการสนับสนุนและเปลี่ยนแปลงนั้น ประการที่ 3 การสาธิตผลประโยชน์ เพื่อให้เห็นประโยชน์อย่างมีคุณค่าจะทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้สะดวกจึงเป็นเกณฑ์สำคัญในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในรูปของวัฒนธรรมและอวัตรธรรม ประการที่ 4 การเข้ากันได้กับวัฒนธรรมที่มีอยู่ หากการเปลี่ยนแปลงแล้วไม่ขัดกับกระแสวัฒนธรรม วิถีประชา กฎ ศีลธรรมเดิมของสังคมแล้ว การยอมรับย่อมเกิดขึ้นได้โดยปรับให้เข้ากันได้กับวัฒนธรรมเดิม ประการที่ 5 ต้นทุนของการเปลี่ยนแปลง หากเสียค่าใช้จ่ายมากก็ยอมรับน้อยลง และประการที่ 6 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หากผู้นำการเปลี่ยนแปลงมียุทธวิธีที่ดีเข้าใจชาวบ้าน รู้จักวิธีเสนอการเปลี่ยนแปลง รู้จักเนื้อหาของการเปลี่ยนแปลงได้ดีพอ ประกอบกับความชำนาญในการใช้เทคนิค วิธีการชวนหรือเสนอแนะเพื่อให้เกิดความต้องการในการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีบุคลิกภาพภูมิหลังที่ดีก็ย่อมทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ง่ายขึ้น

สังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมจนกลายเป็นระบบนิเวศน์ การประเมินผลกระทบทางด้านสังคม ประกอบด้วย 3 ลักษณะ 1.การคาดการณ์ผลลัพธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมจากนโยบายหรือโครงการ 2.การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและกิจกรรมของชุมชน 3.ผลกระทบต่อวัฒนธรรมและค่านิยม ทิศทางการประเมิน 1.เข้าใจและควบคุมการเปลี่ยนแปลง 2.พยากรณ์ผลกระทบจากยุทธวิธีการเปลี่ยนแปลง 3.ปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ที่ล้มเหลว 4.พัฒนาแผนการลดผลกระทบทางสังคม 5.พัฒนากลไกการประเมินผล 6.ประเมินผลกระทบจากโครงการพัฒนาทางเทคโนโลยีและนโยบายของรัฐ ปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 1.ความต้องการในการเปลี่ยนแปลง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้น 2.การสาธิตผลประโยชน์ 3.ความเข้ากันได้กับวัฒนธรรม 4.ต้นทุนของการเปลี่ยนแปลง 5.ประสิทธิภาพของผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4. ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

แนวคิดเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อมปรากฏขึ้นพร้อมกับพัฒนาการด้านสิทธิ มนุษยชน เนื่องจากความวิตกกังวลของมนุษยชาติต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมว่าอาจจะ ต้องเสื่อมสลายลงไป เนื่องจากการกระทำของมนุษย์ประกอบกับการที่โลกได้รับผลกระทบจากปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งได้สร้างความเสียหายให้กับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างใหญ่หลวงประกอบกับแนวความคิดที่ว่าสิ่งแวดล้อมถือเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ (Common Heritage of Mankind) ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมนี้ไว้ให้ดำรงอยู่กับมนุษย์

ตลอดไป เพื่อที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมทั้งใน ปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน (อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ 2553)

แนวคิดเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อม เกิดขึ้นจากความวิตกกังวลต่อการเสื่อมสลายของสภาพแวดล้อมเนื่องจากกิจกรรมของมนุษย์ และผลกระทบที่เกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีความรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยสิ่งแวดล้อมถูกมองว่าเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ (Common Heritage of Mankind) ดังนั้น ทุกคนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความยั่งยืนและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีในปัจจุบันและอนาคต

2.4 แนวคิดและทฤษฎีด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

1. ความหมายของสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการวิชาสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิตศูนย์วิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (2553) ให้ความหมายไว้ว่าสิ่งแวดล้อมหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เป็นคำนิยามที่เข้าใจง่ายและใช้กันมานานวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมคำนิยามดังกล่าวได้กำหนดให้ตัวเราเป็นบรรทัดฐานสำหรับการอ้างอิง ดังนั้นสิ่งใดก็ตามที่มีใช้ตัวเราก็หมายรวมเป็น สิ่งแวดล้อมและตัวเราในที่นี้ก็ได้หมายถึงเพียงแต่มนุษย์เท่านั้น "ตัวเรา" เป็นเพียงแค่ว่าคำที่ใช้สำหรับแทนสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อเป็นศูนย์กลางในการอ้างอิงถึงสิ่งอื่นๆ ที่เป็นสิ่งแวดล้อมดังเช่นตัวเรา ที่หมายถึง แม่น้ำ สิ่งแวดล้อมของแม่น้ำก็อาจเป็นต้นไม้ สัตว์น้ำหรือแม้แต่มนุษย์ก็ได้ เช่นเดียวกันหากตัวเราหมายถึงต้นไม้ สิ่งแวดล้อมอาจเป็นแม่น้ำ บ้านเรือน สัตว์ป่าหรืออะไรก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าต้นไม้ผู้นั้นอยู่ในสภาพพื้นที่อย่างไร ต้นไม้ที่อยู่ในป่าก็มีสิ่งแวดล้อมเป็นสัตว์ป่า แม่น้ำลำธารหากเป็นต้นไม้ในเมือง สิ่งแวดล้อมก็จะกลายเป็นสิ่งปลูกสร้างนันทนาการ

สิ่งแวดล้อม หมายถึงทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น แม่น้ำ ต้นไม้ สัตว์น้ำ และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ โดย "ตัวเรา" ที่ใช้ในที่นี้หมายถึงศูนย์กลางการอ้างอิงสำหรับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งอาจเป็นมนุษย์ ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นๆ ขึ้นอยู่กับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เราอยู่ เช่น ต้นไม้ในป่าจะมีสิ่งแวดล้อมเป็นสัตว์ป่า ส่วนต้นไม้ในเมืองจะมีสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งปลูกสร้างและกิจกรรมของมนุษย์

2. แนวคิดการจัดการสิ่งแวดล้อม

ประยูร วงศ์จันทร์ (2555) ได้กล่าวถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องยึดหลักการทางอนุรักษ์วิธยามาดำเนินการเพื่อใช้ในการจัดการระเบียบของคนในสังคมในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการดำเนินงานในการจัดการดังนี้

1. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นนิยามเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ต่างจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นเหมือนทฤษฎีและการปฏิบัติไม่ได้มีแผนงานปฏิบัติ ส่วนการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นลักษณะเชิงปฏิบัติได้คือ ให้ลุ่มลึกไปถึงการมีแผนปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

2. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นกระบวนการ กล่าวคือ มีกลไกสิ่งแวดล้อมควบคุมและมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างมีแบบแผนหรือลักษณะเฉพาะ มิใช่จะทำอะไรก็ได้ต้องมีจุดเริ่มต้น และลงท้ายที่มีกลไกควบคุม ซึ่งยอมรับได้ในทางปฏิบัติและเป็นไปตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ทุกประการ

3. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเสมือนแผนงานในการดำเนินการทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งการกำหนดแผนงานนี้จะต้องครอบคลุมนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการ หรือแผนปฏิบัติที่มีขั้นตอนและพลังขับเคลื่อนเป็นกลไกควบคุมให้แผนงานดำเนินไปได้

4. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในระบบสิ่งแวดล้อมโดยต้องยึดหลักและวิธีการอนุรักษ์วิทยาซึ่งผู้ใช้ต้องตระหนักว่าต้องมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับมวลมนุษยชาติตลอดไปทั้งปริมาณที่พอเพียงและคุณภาพ

5. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทางหนึ่งของนิเวศพัฒนาปฏิบัติ หรือพัฒนาแบบยั่งยืน กล่าวคือการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้ใช้ทรัพยากรได้ แต่ต้องไม่ให้คุณค่าทางนิเวศวิทยาสูญหายไป คือการนำทรัพยากรมาใช้ต้องอยู่ในวิสัยที่ธรรมชาติจะช่วยธรรมชาติฟอกตัวเองฟื้นฟูตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างยั่งยืน

7. การจัดการสิ่งแวดล้อมมีไว้เพื่อให้มนุษย์ได้ใช้สอย และพึงพิงในการดำรงชีวิตทั้งโดยปัจจัยสี่ ความสะดวกสบาย ความปลอดภัยของชีวิต ซึ่งใช้ทรัพยากรจะต้องเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลใช้อย่างฉลาด หรือใช้ตามความจำเป็น โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต้องไม่ให้เกิดการสูญเปล่า หรือสูญเปล่าบ่อยที่สุดเพื่อให้มีการใช้อย่างยั่งยืนตลอดไป

8. การจัดการสิ่งแวดล้อมจะบรรลุนโยบายปฏิบัติในการควบคุมของเสียมิให้เกิดขึ้นภายในระบบสิ่งแวดล้อมเพราะถ้าเกิดปัญหาแล้วจะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีศักยภาพในการผลิตลดลงอาจจะเผชิญปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในอนาคตโดยแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นจะต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติในการกำจัดไว้อย่างแน่นอนรวมไปถึงการนำของเสียนั้นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนด้วย

9. การจัดการสิ่งแวดล้อมต้องมีการรักษา สงวน ปรับปรุง ซ่อมแซมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งที่อยู่ในสภาพที่กำลังมีการใช้และสภาพที่ทรุดโทรมหรือโดยคาดหวังว่าถ้ามีการจัดการที่ดีแล้วจะทำให้มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้ตลอดไป

10.การจัดการสิ่งแวดล้อมต้องมีการจัดองค์ประกอบภายในระบบสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศให้มีชนิด ปริมาณของแต่ละชนิด และสัดส่วนของสิ่งแวดล้อมในระบบให้ได้เกณฑ์มาตรฐานธรรมชาติที่ทุกๆ สิ่งมีชีวิตในระบบสามารถอยู่ได้อย่างเป็นสุขทำให้ระบบนั้นๆ อยู่ในภาวะสมดุลตามธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อจะได้มีศักยภาพในการผลิตและป้องกันมลพิษที่เกิดขึ้น

อธิบายการจัดการสิ่งแวดล้อมในลักษณะดังนี้ 1.การจัดการสิ่งแวดล้อม คือการปฏิบัติที่มีแผนชัดเจน แตกต่างจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นทฤษฎีทั่วไป 2.กระบวนการ ต้องมีการควบคุมและเป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์ 3.แผนงาน ต้องมีนโยบาย มาตรการ และกลไกควบคุมที่ชัดเจน 4.การใช้ทรัพยากร ต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์เพื่อให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีความเพียงพอในอนาคต 5..การพัฒนาอย่างยั่งยืน ใช้ทรัพยากรโดยไม่ทำลายคุณค่าทางนิเวศ 6.การใช้ทรัพยากร ต้องทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อมนุษย์และยั่งยืน 7.การพึ่งพิง ใช้ทรัพยากรอย่างมีเหตุผลและหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 8.ควบคุมของเสีย ต้องมีแนวทางการจัดการของเสียเพื่อป้องกันการลดลงของศักยภาพทรัพยากร 9.การบำรุงรักษา รักษาและปรับปรุงทรัพยากรที่ใช้และที่เสื่อมโทรม 10.การจัดองค์ประกอบ ให้ระบบนิเวศมีความหลากหลายและสมดุลเพื่อป้องกันมลพิษ การจัดการสิ่งแวดล้อมต้องคำนึงถึงการปฏิบัติที่ชัดเจนและยั่งยืนเพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและมีประสิทธิภาพในการใช้งานต่อไป

3. หลักการจัดการสิ่งแวดล้อม

การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการนำสิ่งแวดล้อมทุกชนิดมาใช้โดยการช่วยเหลือของธรรมชาติ หรือใช้เทคโนโลยีในการทำให้สิ่งแวดล้อมทั้งระหว่างการใช้และภายหลังการใช้แล้วให้ฟื้นคืนสภาพเหมือน หรือใกล้เคียงเดิมเพื่อให้เห็นรูปธรรมจึงได้มีหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีขั้นตอนดังนี้ (ประยูร วงศ์จันทร์, 2555)

1.การกำหนดชนิด หรือประเภทและขอบเขตของสิ่งแวดล้อมเพื่อการใช้ประโยชน์หลักการนี้อาศัยพื้นฐานของสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีจุดเด่นเพื่อการสร้างรูปแบบการจัดการเป็นตัวนำแนวคิดในการกำหนดชนิดหรือประเภท กลุ่ม ระบบย่อย ระบบสิ่งแวดล้อมและการกำหนดขอบเขต ซึ่งการกำหนดขอบเขตและชนิดจะนำไปสู่การหาขนาด ปริมาณ ว่ามีสถานภาพลักษณะใดเพื่อนำไปสู่การสร้างศักยภาพให้เอื้อประโยชน์ต่อไป

2.การกำหนดกิจกรรมเพื่อการคงสภาพ หรือสร้างศักยภาพความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมหลักการนี้ถือว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพนั้น การกำหนดกิจกรรมลักษณะต่างๆ กล่าวคือการนำสิ่งแวดล้อมมาใช้อย่างไรจึงจะทำให้สิ่งแวดล้อมนั้นยั่งยืนตลอดไปนั้นหมายความว่าต้องมีรูปแบบการจัดการเฉพาะสิ่งแวดล้อม และต้องเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพอย่างดี บางกรณีสิ่งแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรม หรือเป็นมลพิษจำเป็นต้องฟื้นฟู รักษา ซ่อมแซม พัฒนาสงวน และแบ่งเขตการใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดังนั้นกิจกรรมที่กำหนดขึ้นมา

นั้นขึ้นอยู่กับสถานภาพของสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ต้องเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุดเพื่อให้ได้สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนต่อไป

3. การควบคุมในการจัดการ หรือบำบัดของเสียและมลพิษจากกิจกรรมการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม หลักการนี้ถือว่าเป็นการสร้างกิจกรรมควบคุมของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อมนั้นดำเนินการ โดยการสร้างเทคโนโลยีระบบชีวภาพที่ชัดเจน เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบฝังกลบ ฯลฯ การสร้างกฎหมายปฏิบัติ ข้อห้ามต่างๆ การให้การศึกษาทางสิ่งแวดล้อม และการประชาสัมพันธ์

การจัดการสิ่งแวดล้อมมีหลักการสำคัญดังนี้ 1. กำหนดชนิดและขอบเขต ระบุประเภทและขอบเขตของสิ่งแวดล้อมที่ใช้ เพื่อวางแผนการจัดการที่เหมาะสมและสร้างศักยภาพในการใช้ประโยชน์ 2. กิจกรรมเพื่อความยั่งยืน กำหนดกิจกรรมที่ช่วยคงสภาพและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เช่น การฟื้นฟูและซ่อมแซม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 3. ควบคุมและบำบัดของเสีย ใช้เทคโนโลยีและกฎหมายเพื่อควบคุมและบำบัดของเสียและมลพิษ พร้อมการศึกษาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หลักการเหล่านี้มุ่งเน้นการใช้และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีการแก้ปัญหา

1. ความหมายของปัญหาและการคิดแก้ปัญหา

สุวิทย์ มูลคำ (2550) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาว่า คือกระบวนการ ที่ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอน มีเหตุผลด้วยตนเอง โดยเริ่ม ตั้งแต่มีการกำหนดปัญหา วางแผนแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐาน เก็บรวบรวมข้อมูล พิสูจน์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

อธิบายการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. กำหนดปัญหา 2. วางแผนแก้ปัญหา 3. ตั้งสมมติฐาน 4. เก็บรวบรวมข้อมูล 5. พิสูจน์ข้อมูล 6. วิเคราะห์ข้อมูล 7. สรุปผล กระบวนการนี้เน้นการคิดอย่างมีเหตุผลและการทำงานด้วยตนเอง

2. วัตถุประสงค์ของกระบวนการแก้ปัญหา

สำนักงานเลขาธิการการศึกษา (2550) มีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบ กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และตระหนักรู้ในปัญหาที่เกิดขึ้น
2. เพื่อให้รักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม มีชิ้นงานที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหา
3. ต้องการให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม

4. ต้องการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้ตั้งใจเรียนมากขึ้น พร้อมกับการเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ สร้างนิสัยใฝ่รู้ รักการค้นคว้าหาความรู้ และฝึกนิสัยให้เป็นคนที่มีเหตุผลและมีความริเริ่มสร้างสรรค์

สุวิทย์ มูลคำ (2550) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหาไว้ 3 ข้อ ได้แก่

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความ และการสรุป
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน มีเหตุผล ซึ่งจะเป็นแนวทางในการนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียน

วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและตระหนักถึงปัญหา สร้างชิ้นงานที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหา ส่งเสริมการทำงานกลุ่มและปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน กระตุ้นความสนใจและสร้างนิสัยการเรียนรู้ที่มีเหตุผลและสร้างสรรค์ ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการสรุป ฝึกการคิดแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอนและมีเหตุผล ฝึกการทำงานกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน

3. ขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา

สำนักงานเลขาธิการการศึกษา (2550) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ กระบวนการแก้ปัญหา ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา ปัญหาที่นำมาใช้ในบทเรียนอาจได้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ภาพเหตุการณ์ การสาธิต การเล่าเรื่อง การให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ การทนายปัญหา เกม ข่าว เหตุการณ์ประจำวันที่น่าสนใจ การสร้างสถานการณ์/บทบาทสมมติ ของจริง หรือสถานการณ์จริง เป็นต้น
2. ขั้นตั้งสมมติฐาน สมมติฐานจะเกิดขึ้นได้จากการสังเกต การรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงและประสบการณ์เดิม จนสามารถนำมาคาดคะเนคำตอบของปัญหาอย่างมีเหตุผล
3. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลจา กการอ่าน การสังเกต การสัมภาษณ์ การสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลายหรือทำการทดลอง มีการจดบันทึก ข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้คำตอบของปัญหาในที่สุด
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นหรือทำการทดลองนำมาตีแผ่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการอภิปราย ชักถาม ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือและแนะนำ อันจะนำไปสู่การสรุปข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5. ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหาเป็นการสรุปข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นผลการเรียนรู้ หลังจากนั้นผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหา 1.กำหนดปัญหา เลือกปัญหาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ภาพเหตุการณ์ ข่าว หรือสถานการณ์จริง 2.ตั้งสมมติฐาน ใช้ข้อมูลจากการสังเกตและประสบการณ์เพื่อคาดคะเนคำตอบ 3.เก็บรวบรวมข้อมูล สืบค้นและทดลองข้อมูลจากการอ่าน สังเกต สัมภาษณ์ หรือการทดลอง 4.วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอและอภิปรายข้อมูลที่รวบรวม เพื่อตีความและสรุป 5.สรุปและประเมินผล สรุปผลการเรียนรู้และประเมินผลร่วมกับผู้เรียนเพื่อนำไปใช้พัฒนาต่อไป

2.6 แนวคิดและทฤษฎีความขัดแย้ง

1. ความหมายความขัดแย้ง

พระมหาพรหมชา ฐมมหาโส (นิธิบุญยากร) (2554) ได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งไว้ 2 ทศนะ ได้แก่ ทศนะทั่วไป และ ทศนะของพระพุทธศาสนา แม้พระมหาพรหมชา จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้งไว้แยกกันระหว่างทศนะทั่วไปและทศนะทางพระพุทธศาสนา แต่ในที่สุดแล้วก็ยอมรับว่าความหมายของความขัดแย้งทั้งสอง ทศนะนั้นสอดคล้องกัน คือ การเห็นว่าความขัดแย้งเป็นสภาวะการณ์และลักษณะที่บุคคล หรือกลุ่ม บุคคลมีความคิดหรือการกระทำที่ไม่สอดคล้องกันเพราะมีผลประโยชน์ ค่านิยม ความสัมพันธ์ และโครงสร้างที่แตกต่างกัน

ทศนะเกี่ยวกับความขัดแย้ง คือ ทศนะทั่วไป ความขัดแย้งเกิดจากความคิดหรือการกระทำที่ไม่สอดคล้องกันเนื่องจากผลประโยชน์ ค่านิยม หรือโครงสร้างที่แตกต่างกัน ทศนะของพระพุทธศาสนา ความขัดแย้งเป็นผลมาจากการไม่เห็นพ้องกันในมุมมองหรือการกระทำเนื่องจากผลประโยชน์และค่านิยมที่แตกต่าง ทั้งสองทศนะเห็นว่าความขัดแย้งเกิดจากความแตกต่างในความคิด การกระทำ และโครงสร้างที่ไม่สอดคล้องกัน

2. ประเภทของความขัดแย้ง

1. ความขัดแย้งในความหมาย 2 นัยลบ และนัยบวก(พระมหาพรหมชา ฐมมหาโส(นิธิบุญยากร), 2554) ดังนี้

1.1 ความขัดแย้งในแง่บวก หมายถึง ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ พัฒนาและก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง องค์กร และสังคมทั้งในแง่ของทัศนคติ และพฤติกรรมในบางคราวเมื่อเกิดความขัดแย้งแล้วก็สามารถที่จะหาทางออกในเชิงสมานฉันท์

1.2 ความขัดแย้งในแง่ลบ หมายถึง ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดผลเสีย และบรรยากาศที่ไม่ดีต่อตนเอง องค์กรและสังคม อันเป็นการสะท้อนรูปลักษณะของความขัดแย้งออกมาในมิติของความรุนแรง

ไม่ว่าจะเป็นการด่ากัน การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย และทำสงครามประหัตประหารซึ่งกันและกัน

ความขัดแย้งมี 2 นัย 1.นัยบวก ก่อให้เกิดการสร้างสรรคและพัฒนา ส่งผลดีต่อตนเอง องค์กร และสังคม ช่วยให้เกิดการแก้ปัญหาและสมานฉันท์ 2.นัยลบ ก่อให้เกิดผลเสียและบรรยากาศที่ไม่ดี เช่น ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท และสงคราม

2.7 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

เดเนียล วิท (Daniel Wit, 1967 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารงานภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีองค์กรที่มีอำนาจตัดสินใจและบริหารงานตามเขตอำนาจที่กำหนด โดยถือหลักการที่ว่า รัฐบาลของท้องถิ่นเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน

2. หลักการกระจายอำนาจ

วรินทร์ พูลสนอง (2552) กล่าวถึงการกระจายอำนาจการปกครองว่าหมายถึง การที่รัฐบาลกลางยินยอมมอบอำนาจ (Devolution)การปกครองและการบริหารในกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง (Local Self Government) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจทั้งทางการเมืองและการบริหารในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจการปกครองจึงมีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน (Representative Bodies มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การจัดระเบียบบริหาร ส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหาร ส่วนตำบล 1. การกระจายอำนาจการปกครอง

(วรินทร์ พูลสนอง 2552)กล่าวถึงการกระจายอำนาจการปกครองมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1.1 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลแยกจากรัฐบาลกลาง
  - 1.2 มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน
  - 1.3 มีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย
  - 1.4 มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง ไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของรัฐบาลกลาง
  - 1.5 มีงบประมาณ รายได้ และทรัพย์สินเป็นของตนเอง
2. การกระจายอำนาจมีจุดแข็ง 4 ประการ (วรินทร์ พูลสนอง 2552) กล่าวถึงจุดแข็ง 4 ประการ ของการกระจายอำนาจ ดังนี้
- 2.1 ทำให้เกิดการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้นเพราะว่า ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งย่อมทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในท้องถิ่นได้ดี
  - 2.2 ทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมไปอย่างรวดเร็วเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายไม่ต้องขอความปรึกษาหรือความเห็นชอบจากส่วนกลาง
  - 2.3 ทำให้แบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
  - 2.4 ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความสนใจรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง เพราะประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วรินทร์ พูลสนอง, 2552)
- การกระจายอำนาจการปกครอง คือการที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง ซึ่งรวมถึงการเลือกตั้งผู้แทนท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการตามนโยบายของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีลักษณะดังนี้ (1)ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ 1. มีองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลแยกจากรัฐบาลกลาง 2.การเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน 3.อำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้กฎหมาย 4.เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเองไม่ขึ้นกับรัฐบาลกลาง 5.มีงบประมาณและทรัพย์สินของตนเอง (2)จุดแข็งของการกระจายอำนาจ 1.การตอบสนองความต้องการประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น 2.ดำเนินกิจกรรมได้รวดเร็วขึ้น 3.ลดภาระของรัฐบาลกลาง 4.เพิ่มความรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น

3. หลักการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2545 อ้างถึงใน วรินทร์ พูลสนอง, 2552) ได้แบ่งประเภทของการปกครองท้องถิ่น ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การปกครองท้องถิ่นโดยรัฐบาล (Local State Coverment) เป็นการปกครองท้องถิ่น ที่รัฐบาลกลางมอบหมายให้หน่วยการปกครองปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่นหน่วยการปกครองของ

การปกครองท้องถิ่นประเภทนี้ไม่ได้มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน มีผู้บริหารมาจากการแต่งตั้งของรัฐ ตัวอย่างเช่น การจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ จังหวัดและอำเภอ

2. การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (Local Self Government) เป็นการปกครองท้องถิ่นที่กระจายทั้งทางการเมืองและการบริหาร (Political and Administration Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเอง หน่วยการปกครองของการปกครองท้องถิ่นประเภทนี้มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน (Representation Bodies) ซึ่งตั้งขึ้นโดยกฎหมายของรัฐมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นตัวอย่างเช่น การจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ประเภทของการปกครองท้องถิ่น มี 2 ประเภทหลัก 1.การปกครองท้องถิ่นโดยรัฐบาล (Local State Government) รัฐบาลกลางมอบหมายให้หน่วยการปกครองปฏิบัติหน้าที่เป็นรัฐบาลท้องถิ่นหน่วยการปกครองไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชน ผู้บริหารมาจากการแต่งตั้งของรัฐ ตัวอย่าง จังหวัดและอำเภอในประเทศไทย 2.การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (Local Self Government) กระจายทั้งทางการเมืองและการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่น หน่วยการปกครองเป็นตัวแทนของประชาชน ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล, และองค์การบริหารส่วนตำบลในประเทศไทย

4. บทบาทการปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีซึ่งบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีบทบาทสำคัญอยู่ 5 เรื่องประกอบไปด้วย

1) บทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาการเมืองในฐานะที่การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันทางการเมืองอย่างหนึ่ง จึงต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย

2) บทบาทในการบริหารจัดการให้มีการบริหารสาธารณะ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในฐานะที่เป็นองค์กรที่มอบหมายภารกิจมาจากรัฐบาลกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีหน้าที่ในการจัดให้มีการบริหารสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมีแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น อาทิเช่น ชุมชนเมืองต้องการการบริหารสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา การเคหะ การขนส่งมวลชน แต่ในขณะที่ชนบทมีความต้องการเกี่ยวกับการสร้างถนนหนทาง โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ รวมไปถึงการส่งเสริมด้านอาชีพ การสร้างรายได้ การจัดการศึกษา และสาธารณสุข เป็นต้น

3) บทบาทในการกระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งการปกครองท้องถิ่นจะมีบทบาทสำคัญ ในการระดมความคิดเห็นจากประชาชนในชุมชน และกระตุ้นให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันกำหนด โดยเฉพาะการ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเป็นผู้สร้างให้เกิดบรรยากาศในการลงทุนจากภายนอก เช่นการสร้างระบบเครือข่ายถนนที่เชื่อมต่อกับถนนสายหลัก การพัฒนาแหล่งน้ำให้เกิดการอุปโภค และการบริโภคที่เพียงพอ การพัฒนาฝีมือแรงงานในท้องถิ่นที่จะต้องรองรับการลงทุนจากภายนอก หรือส่งเสริมอาชีพที่ทำให้เกิดรายได้แก่ประชาชน รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการนำความรู้และภูมิปัญญาใน ท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นเอง เป็นต้น

4) บทบาทในการประสาน ท้องถิ่นนั้นมิได้เป็นอิสระจากปกครองตัวเองโดยสมบูรณ์ ในทาง ตรงกันข้ามท้องถิ่นกลับจะต้องเป็นตัวประสานให้นโยบายของรัฐบาลกลางนโยบายของท้องถิ่นซึ่งมี ความใกล้ชิดกับปัญหาสามารถตอบสนองคนในท้องถิ่นได้ อาทิเช่น นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่รัฐบาลกลางต้องการเสนอเป็นหนึ่งในนโยบายแก้ไขปัญหาคความยากจนคณะผู้บริหารท้องถิ่นก็ จะต้องนำนโยบายนั้นมาส่งเสริมให้เกิดการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ของคนในท้องถิ่น เป็นต้น

5) บทบาทในการคุ้มครอง การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทในการคุ้มครอง ปกป้อง สิทธิเสรีภาพของประชาชนในท้องถิ่นด้วย อาทิเช่น การตรวจดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ การ ดูแลเด็กเล็ก ผู้สงวน ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นต้น (ประธาน สุวรรณมงคล 2540)

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีมี 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1. สนับสนุน การพัฒนาการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่ช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น 2.บริหารจัดการ สาธารณะมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะที่เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น 3.กระตุ้นการพัฒนาท้องถิ่นระดมความคิดเห็นและสร้างบรรยากาศการลงทุนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน 4. ประสานนโยบายทำหน้าที่เชื่อมโยงนโยบายรัฐบาลกลางกับความต้องการของท้องถิ่น 5. คุ้มครองสิทธิเสรีภาพดูแลสุขภาพและสวัสดิการของประชาชนในพื้นที่ ตามรัฐธรรมนูญปี 2550 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

2.8 พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"สิ่งแวดล้อม" หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

"คุณภาพสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า คุณภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ และสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชน และความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ

"มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม" หมายความว่า ค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำ อากาศ เสียงและสภาวะอื่นๆ ของสิ่งแวดล้อมซึ่งกำหนดเป็นเกณฑ์ทั่วไปสำหรับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนสิ่งแวดล้อม

"มลพิษ" หมายความว่า ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่นๆ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึง รังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือน หรือเหตุรำคาญอื่นๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษด้วย

"ภาวะมลพิษ" หมายความว่า สภาวะที่สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือปนเปื้อนโดยมลพิษ ซึ่งทำให้คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษในดิน

"แหล่งกำเนิดมลพิษ" หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใดๆ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของมลพิษ

"ของเสีย" หมายความว่า ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย อากาศเสีย มลสาร หรือวัตถุอันตรายอื่นใด ซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษรวมทั้ง กาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลวหรือก๊าซ

"น้ำเสีย" หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นของเหลว รวมทั้งมลสารที่ปะปนหรือปนเปื้อนอยู่ในของเหลวนั้น

"อากาศเสีย" หมายความว่า ของเสียที่อยู่ในสภาพเป็นไอเสีย กลิ่นควัน ก๊าซ เขม่า ฝุ่นละออง เถ้าถ่านหรือมลสารอื่นที่มีสภาพละเอียดบางเบาจนสามารถรวมตัวอยู่ในบรรยากาศได้

"วัตถุอันตราย" หมายความว่า วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็เคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์ หรือสิ่งแวดล้อม

"เหตุรำคาญ" หมายความว่า เหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

"โรงงานอุตสาหกรรม" หมายความว่า โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

"อาคาร" หมายความว่า อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

"ยานพาหนะ" หมายความว่า รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เรือตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทย และอากาศยานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

"ผู้ควบคุม" หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำการควบคุม ตรวจสอบ วิเคราะห์ ดำเนินการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียหรืออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ สำหรับการควบคุม บำบัดหรือกำจัดมลพิษอื่นใด ซึ่งเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ จัดสร้างให้มีขึ้นเพื่อการบำบัดน้ำเสีย กำจัดของเสียหรือมลพิษอื่นใดด้วยการลงทุนและเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง

"ผู้รับจ้างให้บริการ" หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้รับจ้างทำการบำบัด น้ำเสีย หรือ กำจัดของเสีย หรือตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

"เขตอนุรักษ์" หมายความว่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตสงวนเพื่อการท่องเที่ยว และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่กฎหมายกำหนด

"เจ้าพนักงานท้องถิ่น" หมายความว่า

- (1) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (2) ประธานสุขาภิบาล สำหรับในเขตสุขาภิบาล
- (3) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (4) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (5) ปลัดเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (6) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่นอย่างอื่น นอกเหนือจาก (1) ถึง (5) ข้างต้น ที่ได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายเฉพาะ ว่าด้วยการนั้น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

"เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม
มาตรา 8 องค์การเอกชนที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 7 แล้ว อาจได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากทางราชการในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การจัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
2. การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลหรือข่าวสาร เพื่อสร้างจิตสำนึกของสาธารณชนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมเพื่อ ค้ำครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น

4. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเสนอแนะความคิดเห็นต่อรัฐบาลหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

5. การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ผู้ได้รับอันตราย หรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ อันเกิดจากการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษ รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับอันตรายหรือเสียหายนั้นด้วย

มาตรา 9 เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติหรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งตามที่เห็นสมควรให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใด รวมทั้งบุคคลซึ่ง ได้รับหรืออาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว กระทำหรือร่วมกันกระทำการใดๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุมระงับหรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่ ในกรณีที่น่าเชื่อว่าบุคคลใดเป็นผู้ก่อให้เกิดภาวะมลพิษดังกล่าว ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่ภาวะมลพิษในระหว่างที่มีเหตุภัยอันตรายดังกล่าวด้วย

อำนาจในการสั่งตามวรรคหนึ่ง นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการแทน นายกรัฐมนตรีได้สั่งตามวรรคสองแล้ว ให้ประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาโดยมิชักช้า (กรมควบคุมมลพิษ 2561)

2. พระราชบัญญัติโรงงาน

มาตรา 32 เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ความปลอดภัยของประเทศหรือของสาธารณสุข ให้นายกรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. กำหนดจำนวนและขนาดของโรงงานแต่ละประเภทหรือชนิดที่จะให้ตั้งหรือ ขยาย หรือที่จะไม่ให้ตั้งหรือขยายในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

2. กำหนดชนิด คุณภาพ อัตราส่วนของวัตถุดิบ แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบ และหรือปัจจัยหรือชนิดของพลังงานที่จะนำมาใช้หรือผลิตในโรงงาน

3. กำหนดชนิดหรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในโรงงานที่จะให้ตั้งหรือ ขยาย

4. กำหนดให้นำผลผลิตของโรงงานที่จะให้ตั้งหรือขยายไปใช้ในอุตสาหกรรม บางประเภท หรือให้ส่งผลผลิตออกนอกราชอาณาจักรทั้งหมดหรือบางส่วน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม 2564)

มาตรา 37 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการประกอบกิจการโรงงานมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดอันตราย ความเสียหายหรือความเดือดร้อนแก่บุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในโรงงานหรือที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือแก้ไขหรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ในกรณีที่เห็นสมควร เมื่อได้รับอนุมัติจากปลัดกระทรวง หรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจผูกมัดประทับตราเครื่องจักร เพื่อมิให้เครื่องจักรทำงานได้ในระหว่างการปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม 2564)

3. พระราชบัญญัติสถาปัตยกรรมและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

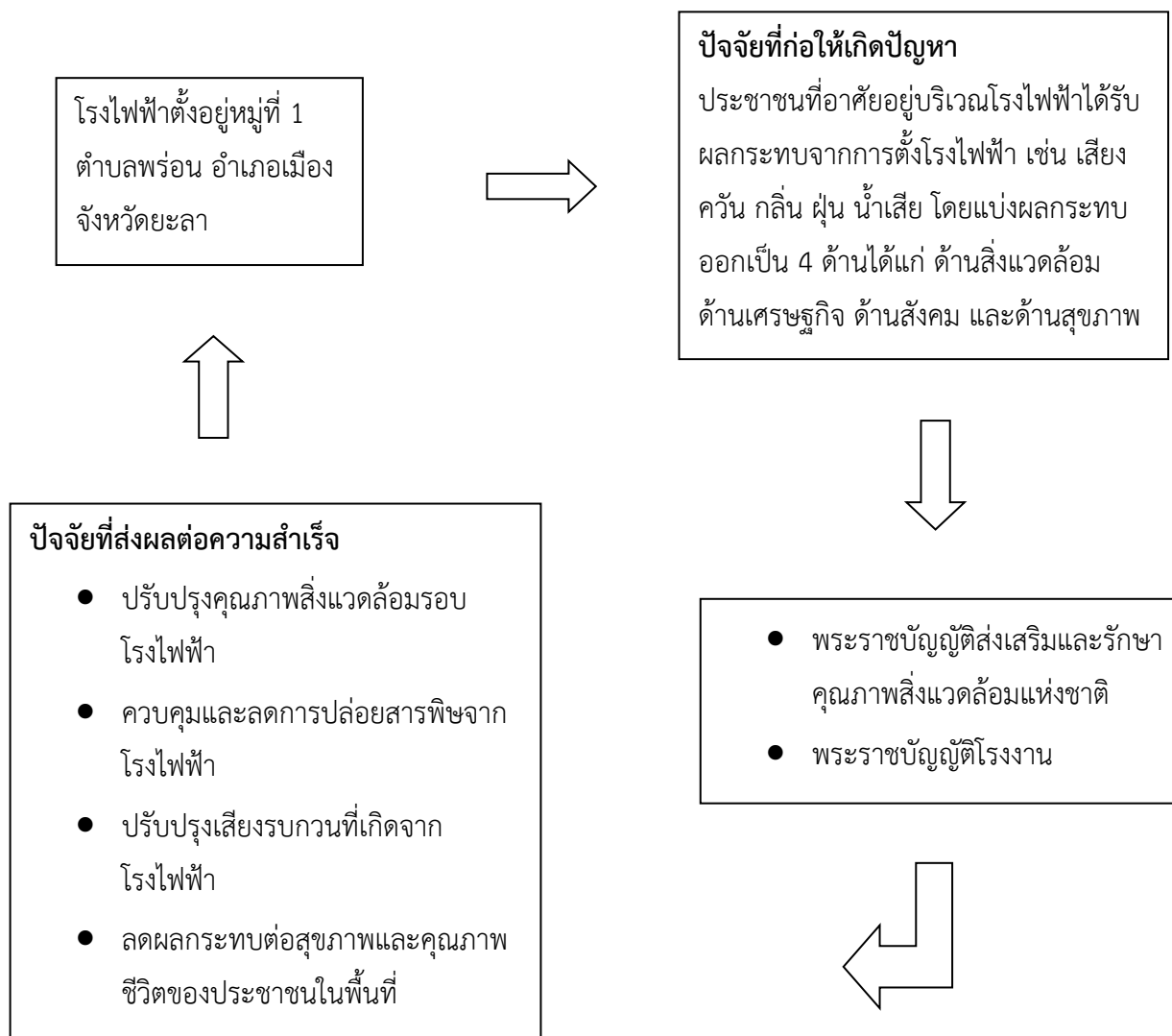
ทวี พิมพ์พันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง โรงไฟฟ้าชีวมวล อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาสภาวะสุขภาพและผลกระทบของ ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงไฟฟ้าชีวมวล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการ ที่พบบ่อยทุกวัน คือ อาการ คั่นตามร่างกาย มีไข้ น้ำมูก และไอบ่อยที่สุดในช่วง 1ปีที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Juntarawijit C ที่ศึกษาสภาวะสุขภาพของผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้โรงไฟฟ้าชีวมวล 2 แห่ง ในประเทศไทย ใน ปี พ.ศ. 2556 พบว่า อาการที่พบบ่อยในผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้โรงไฟฟ้าชีวมวลคือ อาการคั่น มีผื่น ระบาย เคืองตาและไอ ซึ่งอาการเหล่านี้เกิดจากการสัมผัสฝุ่นและควันจากการเผาไหม้ของโรงงานไฟฟ้าชีวมวล ทำให้การเกิดผลกระทบต่อสุขภาพทั้งแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง ผลกระทบต่อสุขภาพที่สำคัญ ได้แก่ ลดประสิทธิภาพการหายใจเพิ่มการเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลหรือเพิ่มการเสียชีวิตจากโรคหัวใจโรค ทางเดินหายใจและโรคในระบบหลอดเลือด" ยังมีการศึกษาพบว่าถ้าฝุ่นละออง PM2.5 หรือ PM10 ที่ เพิ่มขึ้น 10 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตต่อวันเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 0.7 และ 8.0 คน ที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิตนี้คือคนที่โรคประจำตัวเช่นโรคหัวใจโรคในระบบทางเดิน หายใจ (หอบหืดโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง) คนชราคนสูบบุหรี่แม้แต่การรับสัมผัสในระยะสั้นๆ เพียงหนึ่ง ชั่วโมงถึงสองวันก็อาจทำให้เกิดเช่นทำให้เกิดหัวใจวายหรือเสียชีวิตได้แล้วผู้ที่สัมผัสฝุ่นควันเป็น เวลานานๆ จะมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคหัวใจและโรคในระบบทางเดินหายใจ อย่างไรก็ตามข้อมูล อาการแสดงของโรคระบบทางเดินหายใจ นอกจากปัจจัยทาง สิ่งแวดล้อมแล้ว พฤติกรรมส่วนบุคคล เช่นการสูบบุหรี่ การดูแลสุขภาพร่างกายตนเองการออกกำลังกาย และปัจจัยทางพันธุกรรมก็มีส่วนใน อาการแสดงดังกล่าวได้เช่นกัน

วรวิทย์ ศรีพิพัฒน์กุล ,สุทัศน์ รัตนเกือกังวาน (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาต้นทุนสังคม ของโรงไฟฟ้า กรณีศึกษา โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ผลการศึกษาพบว่าแนวทาง IPA เป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสม ในการประเมินต้นทุนสังคมด้านผลกระทบสุขภาพที่เกิดจากโรงไฟฟ้า เนื่องจากมีการนำปัจจัยต่างๆที่ สัมพันธ์กับผลกระทบมาวิเคราะห์อย่างครอบคลุมทุกด้านและเป็นระบบ และผลจากการวิเคราะห์ ต้นทุนสังคมที่เกิดจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะในปี 2553 คิดเป็นเงิน 0.000107-0.000187 สตางค์ต่อ กิโลวัตต์ชั่วโมง (KWh) หรือเทียบเท่ากับ 179,162 บาท ถึง 311,459 บาทต่อปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าต้นทุน ทางสังคมมีมูลค่าน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาต้นทุนทางสังคมของโรงไฟฟ้าในงานวิจัย ต่างประเทศ แต่เนื่องจากขอบเขตของงานวิจัยนี้เจาะจงศึกษาเฉพาะผลกระทบที่เกิดต่อประชาชนใน จังหวัดลำปางเท่านั้น ซึ่งจำนวนประชากรในพื้นที่ศึกษานั้นน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ ดังนั้นต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้ครอบคลุมผลกระทบต่อประชากรทั้งประเทศเมื่อเทียบ กับการ ประเมินมูลค่าผลกระทบต่อประชากรทั้งประเทศดังในการศึกษาของต่างประเทศ อีกทั้งปัจจุบัน

โรงไฟฟ้าได้ใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาช่วยลดมลภาวะที่เกิดขึ้นจากการผลิตไฟฟ้าด้วยถ่านหิน ส่วนการเปรียบเทียบกับ การจ่ายเงินเข้ากองทุนเพื่อสนับสนุนด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในปี 2553 เป็นจำนวน 15,481,680 บาท จะเห็นได้ว่าอัตราที่โรงไฟฟ้าจ่ายเงินเข้ากองทุนนั้นเป็นจำนวน 49 เท่าของต้นทุนสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอัตราการจ่ายเงินเข้ากองทุน นั้นครอบคลุมต้นทุนสังคมที่เกิดขึ้น และจากสมมติฐานของการศึกษาว่าจำนวนประชากรมีผลต่อต้นทุนทางสังคมของโรงไฟฟ้าพบว่า เป็นจริง ดังจากผลการศึกษาด้านต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละอำเภอ ในจังหวัดลำปาง จะเห็นว่า อ.เมืองลำปางมีต้นทุนทางสังคมสูงที่สุด เนื่องจากมีจำนวนประชากรสูงที่สุด ถึงแม้ อ.เมืองลำปางจะไม่ใช้พื้นที่ที่ได้รับปริมาณสารมลพิษสูงที่สุดก็ตาม

ศิริพรรณ ศรีทธาผล, สุภาดา ขุนณรงค์ และ สุรรัตน์ เทมวรรณ (2566) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลจังหวัดเพชรบุรี จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจความรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวลใน จังหวัดเพชรบุรีนั้น สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ตามประเด็นต่อไปนี้ 1) จากการสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวลนั้น พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวลค่อนข้างมาก เช่น ทราบว่าโรงไฟฟ้าชีวมวลนั้นใช้เชื้อเพลิงจากวัสดุเหลือทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 96.1 เข้าใจว่าการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลควรอยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบที่จะนำมาเป็นเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 83.7 โรงไฟฟ้าชีวมวลเป็นโรงไฟฟ้าพลังงานทางเลือกให้แก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 97.3 รวมถึงเข้าใจว่าโรงไฟฟ้าชีวมวลสามารถแก้ปัญหาความขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าของชุมชนในอนาคตได้คิดเป็นร้อยละ 98.0 ตามลำดับ ซึ่งอาจเกิดจากการที่ประชาชนได้รับข้อมูลเบื้องต้นจากหน่วยงานของรัฐที่มีการให้ข้อมูลเบื้องต้นพอสมควร 2) ผลจากการสำรวจทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลในจังหวัดเพชรบุรีนั้นพบว่าอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 4.07) อันเนื่องมาจากในปัจจุบันมีการพัฒนาระบบการสร้างโรงไฟฟ้าที่สามารถ ช่วยลดปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้ อาทิ เช่น ฝุ่น เสียง น้ำ เป็นต้น อีกทั้งเป็นทางเลือกหนึ่งในการมีรายได้ของ ชุมชนมีความเสี่ยงน้อยแต่ได้รับผลประโยชน์มาก อีกทั้งประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าชีวมวล นั้นเอง นอกจากนี้ยังมีการศึกษาปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานโรงไฟฟ้าชีวมวลขนาดเล็ก นั่นคือการยอมรับจากคนในชุมชนซึ่งจะส่งผลให้สามารถดำเนินการได้ภายใต้ความร่วมมือของชุมชน

2.10 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการปัญหาโรงงานไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวทางการศึกษาดังนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และระยะเวลาการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล พร่อน จำนวน 1 คน นายมนอิม หะซัน 2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จำนวน 1 คน นางสาววารินทร์ ลาตอ 3) กำนันบ้านตำบลพร่อน จำนวน 1 คน นายผัดลูซูโฮมี ตาเยะ 4) ผู้ใหญ่บ้านตำบล พร่อน จำนวน 1 คน นายวี เปาะแมะแม 5) นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ จำนวน 1 คน นายอิรฟาน อับดุลละาะ จะศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน และ 6) ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 4 คน จะศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา รวมทั้งหมด 9 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Indeep Interview) โดยมีขั้นตอน การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์มีเนื้อหาที่ตรงประเด็นโดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเริ่มจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโรงไฟฟ้าและผลกระทบต่อชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นและแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่เหมาะสม

2. การกำหนดข้อมูลที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยระบุประเด็นหลักที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ผลกระทบของโรงไฟฟ้าต่อชุมชน แนวทางการจัดการปัญหาที่มีอยู่ และความคิดเห็นของชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบเพื่อให้คำถามในการสัมภาษณ์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3. การนำเสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เมื่อกำหนดแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำเสนอแบบสัมภาษณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Indeep Interview) ที่ปรับปรุงแล้วจะ ถูกนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในด้านการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าและการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความชัดเจนของคำถามก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยมีข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ศึกษาเพื่อหาข้อมูลในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยประสานไปยังผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก
4. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์
5. ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวมข้อมูลในรูปแบบการจดบันทึก การบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ ของผู้ให้สัมภาษณ์ในการทำวิจัย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน ของข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลทุกส่วนถูกต้องและพร้อมสำหรับการวิเคราะห์
2. จำแนกและจัดระบบข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกลุ่มและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบ โดยแบ่งข้อมูลออกตามหัวข้อหลักที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ศึกษา
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกระบบแล้วจะถูกนำมาวิเคราะห์อย่างละเอียด โดยผู้วิจัยจะ ตรวจสอบเหตุการณ์ หรือประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นและทำการตีความเพื่อหาบทสรุปหรือแนวโน้ม ร่วมกันของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน
4. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบบรรยาย หลังจากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลเป็น ข้อความบรรยายที่ชัดเจนครอบคลุมประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัย โดยอธิบายถึงผลการวิเคราะห์และ การตีความข้อมูลที่ได้รับอย่างเป็นระบบ

3.5 ระยะเวลาการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลกระทบจากการตั้งโรงไฟฟ้า และศึกษาบทบาทของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลพร่อน เพื่อศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการปัญหาโรงงานไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชนตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 27 เดือนมิถุนายน 2567 ถึงวันที่ 31 เดือนตุลาคม 2567

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอถึงผลกระทบของการจัดตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชน หมู่ที่ 1 กรณีศึกษา ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ซึ่งผลจากการศึกษาเป็นการตอบ วัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประเด็นหลักคือ

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

การตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชน หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ได้แก่ 1) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม 2) ผลกระทบ ด้านเศรษฐกิจ 3) ผลกระทบด้านสังคม 4) ผลกระทบด้านสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ในประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของชุมชนหลังจากมีการตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ โดยโรงไฟฟ้าก่อตั้งที่หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน จากการสัมภาษณ์ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับ โรงไฟฟ้างดังกล่าว พบว่าปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมีประเด็นหลัก 4 ประเด็น

1. ปัญหาเรื่องฝุ่น ฝุ่นที่เกิดจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าของ โรงไฟฟ้าชีวมวล จากการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงกับโรงไฟฟ้าพบว่าในหมู่ที่ 1 ตำบล พร่อน จะได้รับผลกระทบจากฝุ่น ส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมาก ซึ่งประชาชนในตำบล พร่อนได้กล่าวว่า

“ฝุ่นเยอะมากสามวันนี้ต้องกวาดบ้านแล้ว ฝุ่นลอยเข้ามาสะสมในบ้านเยอะจนส่งผลกระทบต่อเด็กๆ ทำให้มีอาการไอและไม่สบาย ฝุ่นพวกนี้เกิดจากโรงไฟฟ้าเพราะก่อนหน้านี้ตอนที่ไม่มี โรงไฟฟ้าไม่เคยมีปัญหาแบบนี้มาก่อน โรงไฟฟ้าน่าจะปล่อยฝุ่นละอองจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง”

2. ปัญหาเรื่องน้ำเสีย จากการสัมภาษณ์ประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวลพบ ว่าในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน ปล่อยน้ำเสียปนเปื้อนและไม่สามารถใช้ได้ตามปกติในการทำนา ซึ่งอาจเกิดจากการ

ระบายน้ำเสียของโรงไฟฟ้า ส่งผลให้คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ในชีวิตการเกษตรมาก ซึ่งประชาชนในตำบลพร่อนได้กล่าวว่า

“โรงไฟฟ้าปล่อยน้ำเสียลงสู่พื้นที่ทำนา ทำให้คนทำนามีอาการคันผิวหนัง เมื่อก่อนตอนไม่มีโรงไฟฟ้า สามารถทำนาได้ปกติ แต่หลังจากมีโรงไฟฟ้าพอลงไปทำนาก็มีอาการคันตามผิวหนัง”

3. ปัญหาเรื่องกลิ่น จากการสัมภาษณ์ประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล พบว่าในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน ในระยะที่ห่างจากโรงไฟฟ้าชีวมวลไม่เกิน 300 เมตร นั้นจะได้รับกลิ่นใหม่ ซึ่งเป็นกลิ่นที่เกิดจากการเผาไหม้รากไม้ยางพาราและปล่อยควันเสียออกสู่อากาศ ซึ่งอาจจะทำให้ประชาชนที่อยู่ในบริเวณรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล ดังกล่าวเกิดโรคได้ต่อไป ซึ่งจะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนตามมา ซึ่งประชาชนในตำบลพร่อนได้กล่าวว่า

“โรงไฟฟ้าปล่อยควันออกมาจะมีกลิ่นเหม็น บางครั้งกลิ่นที่เกิดจากการเผาไหม้ของโรงไฟฟ้ามีกลิ่นแรงทำให้เกิดอาการปวดหัวจี๊ด เวลาตากเสื้อผ้ากลิ่นควันก็จะติดที่เสื้อผ้า”

4. ปัญหาเรื่องควัน จากการสัมภาษณ์ประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล พบว่าในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน โดยเฉพาะคนที่อาศัยอยู่ใกล้กับโรงไฟฟ้าชีวมวล ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเผาไหม้ของโรงไฟฟ้าทำให้ควันที่ออกมาติดเสื้อผ้าของคนอาศัยบริเวณใกล้เคียงกับโรงไฟฟ้า และยังทำให้เกิดอาการคัดจมูกเมื่อสัมผัสกับควันที่ลอยมาจากโรงไฟฟ้า

“ควันออกมาจากโรงไฟฟ้าตลอด เมื่อมีลมแรงๆ ทำให้ควันพวกนี้ลอยมากับอากาศและเมื่อเราสูดดมก็จะเกิดอาการการคัดจมูก และรู้สึกหายใจไม่สะดวกเพราะเกิดจากการปล่อยควันของโรงไฟฟ้า”

2) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนหลังจากมีการตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ โดยโรงไฟฟ้าก่อตั้งที่หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน จากการสัมภาษณ์ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับโรงไฟฟ้าดังกล่าว พบว่าปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ คือ

ปัญหาเรื่องนา หลังจากโรงไฟฟ้าเริ่มดำเนินการน้ำในนากลับมีการปนเปื้อนสารเคมีหรือของเสีย ทำให้ชาวบ้านลงไปทำงานในนา พวกเขาเริ่มมีอาการคันหรือระคายเคืองผิวหนัง สิ่งนี้ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านและการทำเกษตร เพราะชาวบ้านไม่สามารถใช้น้ำได้อย่างปลอดภัยในการทำเกษตร และไม่สะดวกในการประกอบอาชีพ

นอกจากนี้ประชาชนให้ข้อมูลอีกว่า แม้ปัญหาน้ำในนาที่ปนเปื้อนจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าจะทำให้ชาวบ้านเกิดอาการคันและระคายเคืองผิวหนังเมื่อสัมผัสน้ำ แต่ปัญหานี้ยังไม่ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อรายได้ของชุมชน ชาวบ้านยังคงสามารถทำงานในนาหรือทำเกษตรได้เหมือนเดิม รายได้จากการเพาะปลูกข้าวและพืชผลอื่นๆ อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพ

ชีวิตของชาวบ้านเพราะต้องเผชิญกับอาการคันและปัญหาสุขภาพเป็นเรื่องที่สร้างความไม่สะดวกสบายในการทำงาน ซึ่งประชาชนในตำบลพร่อนได้กล่าวว่า

“ไม่มีผลกระทบใดๆ อย่างรุนแรงแต่ความรู้สึกว่าไม่คุ้มเลยในการมีโรงไฟฟ้าในพื้นที่เพราะทำให้บ้านกะมีกระทบหลายๆอย่าง การทำนาทำให้เกิดอาการคัน การได้ยินเสียงดังจนชิน ทางที่ดีก็ไม่อยากให้มมีโรงไฟฟ้าฟ้าใกล้กับชุมชน”

สำหรับรายได้ของของชาวบ้านไม่ได้ส่งผลกระทบที่ชัดเจน แต่ชาวบ้านรู้สึกที่โรงไฟฟ้าในชุมชนไม่ได้คุ้มค้ำกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าโรงไฟฟ้าจะมีบทบาทในการผลิตพลังงาน แต่สำหรับชุมชนแล้วผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกลับมีมากกว่า เช่น ปัญหาสุขภาพจากน้ำในนาบางคนรู้สึกที่ตั้งแต่โรงไฟฟ้าเริ่มดำเนินการ และน้ำที่เคยใช้ได้อย่างปลอดภัยกลับทำให้เกิดอาการคัน ทำให้ต้องเผชิญกับความไม่สะดวกในการทำงาน แม้โรงไฟฟ้าอาจสร้างงานหรือมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในด้านต่างๆ แต่สำหรับชาวบ้านที่ต้องเผชิญกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลประโยชน์ที่ได้รับกลับดูไม่คุ้มค้ำเมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงที่ต้องเผชิญ ดังนั้น หลายคนในชุมชนไม่ต้องการให้มีโรงไฟฟ้าในพื้นที่เพราะมองว่า ไม่คุ้มกับความเสี่ยงต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น

3) ผลกระทบด้านสังคม

ผลจากการสัมภาษณ์ประชาชนในรอบโรงไฟฟ้าชีวมวลดังกล่าว พบว่า ทางโรงไฟฟ้ามีแผนจะตั้งในหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน ทางโรงไฟฟ้าส่งผู้จัดการที่มีความรู้จักกับคนในพื้นที่มาเจรจาและเสนอให้คนในชุมชนได้ทำงานในโรงไฟฟ้า ซึ่งทำให้คนในพื้นที่เห็นว่าตนจะได้รับประโยชน์จากการทำงานนี้ และสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้า เมื่อโรงไฟฟ้าสร้างเสร็จและเริ่มดำเนินการทางโรงไฟฟ้าทำการเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรและเปลี่ยนผู้จัดการใหม่ โดยผู้จัดการคนใหม่อ้างว่าไม่เคยรับปากเรื่องการจ้างงาน ทำให้ประชาชนที่เคยได้รับข้อเสนอจากผู้จัดการคนเก่าถูกไล่ออกจากงาน

ประเด็นนี้ทำให้คนในพื้นที่รู้สึกที่ตนถูกหลอกลวงและไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม หลังจากที่โรงไฟฟ้าได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนในช่วงแรกแล้ว คนในชุมชนกลับต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ และสูญเสียโอกาสในการทำงาน

ผลจากการสัมภาษณ์ประชาชนในรอบโรงไฟฟ้าชีวมวลดังกล่าว พบว่า ชาวบ้านรู้สึกที่โรงไฟฟ้าควรหยุดทำงานในช่วงกลางคืน เพราะเสียงที่ดังจากโรงไฟฟ้ารบกวนเวลานอนและทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอโดยเฉพาะในเวลากลางคืนที่ควรจะเป็นเวลาสงบเพื่อให้ได้พักผ่อน เสียงดังจากเครื่องจักรหรือกระบวนการต่างๆ ของโรงไฟฟ้ากลับสร้างความรำคาญ ทำให้ชาวบ้านนอนหลับไม่สนิท การที่โรงไฟฟ้าทำงานตลอดเวลาแม้จะมีประโยชน์ในแง่ของการผลิตพลังงาน แต่สำหรับชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้โรงไฟฟ้าทำให้มีเสียงดังในช่วงกลางคืนเป็นปัญหาที่ทำให้คุณภาพชีวิตลดลง

หากเป็นไปได้ ชาวบ้านจึงอยากให้โรงไฟฟ้าหยุดหรือลดการทำงานในช่วงกลางคืนเพื่อให้ทุกคนได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ ซึ่งประชาชนในตำบลพร่อนได้กล่าวว่า

“โรงไฟฟ้าแห่งนี้มีการดำเนินการตลอดทั้งวันทั้งคืน มีเสียงรบกวนชาวบ้านเป็นอย่างมาก เสียงที่ได้ยินคล้ายๆ เสียงเครื่องบิน แต่มันคือเสียงของการทำงานของโรงไฟฟ้า ซึ่งทำงานตลอดทำให้ชาวบ้านโดยเฉพาะคนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากเสียงไปเต็มๆ แต่เมื่ออยู่ไปนานๆ ก็ชินเอง แต่เสียงมันดังมากจริงๆ บางครั้งเสียงก็เหมือนประทัด”

นอกจากนี้ประชาชนให้ข้อมูลอีกว่า โรงไฟฟ้าในชุมชนสร้างผลกระทบที่ชัดเจน คือ ปัญหาเรื่องเสียง จากการสัมภาษณ์ประชาชนรอบโรงไฟฟ้าชีวมวล พบว่าในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อนจะได้ยินเสียงดังจากโรงไฟฟ้าตลอด 24 ชั่วโมง ลักษณะของเสียงจะดังคล้ายกับเสียงเครื่องบิน เนื่องจากโรงไฟฟ้าดำเนินการทุกวัน ซึ่งประชาชนในตำบลพร่อนได้กล่าวว่า

“ผมได้ยินข่าวว่าชาวบ้านส่วนใหญ่จะไม่ต่อสัญญาแล้ว ในส่วนที่โรงไฟฟ้าที่กำลังหมดสัญญาในปีี้ ทางโรงไฟฟ้ามีการปรับปรุงแลมึงงบประมาณใหม่ในปีี้”

ชาวบ้านหลายคนรู้สึกว่ามีโรงไฟฟ้าจะดีกว่าเพราะเมื่อไม่มีโรงไฟฟ้าในพื้นที่ ทุกอย่างสงบและเงียบสงบ แต่เมื่อโรงไฟฟ้าเริ่มดำเนินการกลับมีเสียงดังรบกวนตลอดเวลา เสียงที่เกิดขึ้นบางครั้งรุนแรงจนรู้สึกเหมือนเสียงระเบิด ทำให้ชาวบ้านตกใจและรู้สึกไม่ปลอดภัย เสียงดังนี้ไม่เพียงแต่รบกวนความสงบในชุมชนแต่ยังส่งผลกระทบต่ออารมณ์และสุขภาพจิตของชาวบ้าน ทำให้เกิดความเครียดและไม่สบายใจในการใช้ชีวิตประจำวัน จึงทำให้ชาวบ้านหลายคนมีความคิดเห็น การไม่มีโรงไฟฟ้าในชุมชนจะเป็นทางเลือกที่ดีกว่า เพราะจะช่วยให้กลับมาใช้ชีวิตที่สงบสุขได้อีกครั้ง

4) ผลกระทบด้านสุขภาพ

ผลจากการสัมภาษณ์ประชาชนในรอบโรงไฟฟ้าชีวมวลดังกล่าว พบว่า ชาวบ้านในชุมชนเริ่มมีอาการคันที่ผิวหนังและรู้สึกไม่สบาย ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากการปล่อยมลพิษทางน้ำจากโรงไฟฟ้า น้ำที่เคยใช้ได้อย่างปลอดภัยตอนนี้กลับมีสารพิษหรือของเสียที่ทำให้เกิดอาการคันเมื่อสัมผัส นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น อาการไอ ที่เกิดจากฝุ่นละอองที่ปล่อยออกมาจากโรงไฟฟ้า เมื่อมีการปล่อยฝุ่นละอองในอากาศ ชาวบ้านจึงมีโอกาสสูดดมและเกิดการระคายเคืองในลำคอ เกิดอาการไอ การรวมกันของปัญหาน้ำที่ปนเปื้อนและฝุ่นละอองจากโรงไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อสุขภาพของชาวบ้าน ทำให้พวกเขาารู้สึกไม่สบายและกังวลเกี่ยวกับสุขภาพในระยะยาว ซึ่งประชาชนในตำบลพร่อนได้กล่าวว่า

“เริ่มสังเกตเห็นว่าอาการไม่สบายและไอ เกิดขึ้นบ่อยขึ้นหลังจากโรงไฟฟ้าเริ่มดำเนินการ เมื่อตอนที่ไม่มีโรงไฟฟ้า ไม่เคยมีอาการแบบนี้มาก่อน ไม่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ แต่หลังจากที่โรงไฟฟ้าทำงาน รู้สึกไม่สบายและไอ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่วนใหญ่จะเกิดที่เด็กๆ”

ทางโรงไฟฟ้ามีความร่วมมือกับหน่วยงานอนามัยตำบลพร่อน ในการตรวจสอบสุขภาพของชาวบ้าน โดยมีการจัดตรวจสุขภาพปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นการตรวจเพื่อเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า ในช่วงการตรวจสุขภาพนี้ เจ้าหน้าที่จะเข้ามาสอบถามอาการและทำการตรวจสุขภาพทั่วไปให้กับชาวบ้าน เช่น การวัดความดัน ตรวจเลือดและตรวจสุขภาพผิวหนัง เพื่อให้แน่ใจว่าชาวบ้านไม่ได้รับผลกระทบจากมลพิษที่เกิดจากโรงไฟฟ้า อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการตรวจสุขภาพดังกล่าวแต่ชาวบ้านหลายคนยังรู้สึกที่ไม่เพียงพอ เพราะอาการไม่สบายและปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นยังคงมีอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้พวกเขาต้องการการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากโรงไฟฟ้ามากกว่าการตรวจสอบเพียงปีละหนึ่งครั้ง หรือควรที่จะตรวจสอบเดือนละครั้ง

การตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยมี 5 ประเด็นดังนี้

1) บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน

องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนจะยึดตามหลักพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 67 และมาตรา 68 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนมีบทบาทสำคัญในการดูแลและส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้าตั้งอยู่ โดยมีภารกิจหลักในการสร้างความตระหนัก และให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าแก่ประชาชน ซึ่งรวมถึงการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อกังวลของประชาชน นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ยังต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการที่โรงไฟฟ้าจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนจะได้รับผลกระทบน้อยที่สุด อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมโครงการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานทดแทน การสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชน และการจัดทำโครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนและโรงไฟฟ้า สุดท้าย้องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนยังต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างประชาชนและโรงไฟฟ้า โดยให้ประชาชนมีช่องทางในการร้องเรียนและเสนอแนะ ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งและส่งเสริมความเข้าใจระหว่างทั้งสองฝ่าย ด้วยบทบาทและความรับผิดชอบดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้า และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในระยะยาว

2) การจัดการประชุมประชาคม

องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมให้ข้อมูลและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ โดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อโรงไฟฟ้า และคนในชุมชนด้วยการพบปะ เยี่ยมเยือน ในการที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการในการร้องเรียนเกี่ยวกับความเดือดร้อนของคนในชุมชน และจัดให้มีประชุมประชาคม 3 ฝ่ายได้แก่ 1.ประชาชนในพื้นที่ : เป็นกลุ่มที่มีความสนใจโดยตรงเกี่ยวกับผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุมช่วยให้พวกเขาสามารถแสดงความคิดเห็น และเสนอข้อกังวลเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และวิถีชีวิต 2.โรงไฟฟ้า : ตัวแทนจากโรงไฟฟ้าจะเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า เช่น มาตรการควบคุมมลพิษ และความรับผิดชอบต่อชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสที่โรงไฟฟ้าจะสามารถฟังความคิดเห็นและข้อกังวลจากประชาชน เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงาน 3.องค์การบริหารส่วนตำบล : ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการจัดประชุม โดยมีบทบาทในการจัดการประชุม สร้างบรรยากาศที่เปิดเผยมให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น และเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างประชาชนและโรงไฟฟ้า องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมยังสามารถนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการที่สนับสนุนชุมชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงการดำเนินงานที่มุ่งหวังและสร้างความยั่งยืน

3) โครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมร่วมกับโรงไฟฟ้าในการจัดโครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมคือการปลูกต้นไม้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว อีกทั้งเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของชุมชนในการลดผลกระทบจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้า และองค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการดำเนินโครงการ รวมถึงการจัดกิจกรรมการปลูกต้นไม้ การรวบรวมข้อมูลการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม และการสื่อสารผลการดำเนินงานให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้และการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อม โดยจะได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลต้นไม้และการตรวจสอบสภาพแวดล้อม รวมถึงการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และทำให้เกิดการลดคาร์บอนไดออกไซด์

4) มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้า

ทางโรงไฟฟ้าได้รายงานผลการประเมินตลอดระยะเวลาปีต่อปีในการดำเนินกิจการของโรงไฟฟ้าเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมได้ทราบถึงการทำงาน

ด้านคุณภาพอากาศ : ติดตั้งระบบการติดตามตรวจสอบการระบายมลสารอย่างต่อเนื่อง และ ติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมฝุ่น ดำเนินการ Soot Blow วันละไม่เกิน 15 นาที และใช้อุปกรณ์ควบคุมฝุ่นทั้ง Multicyclone และ ESP ควบคุมการระบายมลสารจากโรงไฟฟ้าให้อยู่ภายในมาตรฐานโดยกำหนด อัตราการระบายมลสารตามสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงดังนี้ กรณีใช้ไม้อย่างพาราเป็นเชื้อเพลิง ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงไม้ ซึ่งผลการตรวจวัดทั้งหมดมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และค่ามาตรฐานตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงานผลิตส่งหรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า พ.ศ. 2547 การป้องกันไม่ให้ ชี้เถ้า ฝุ่นกระจายในระหว่างขนถ่ายเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของชี้เถ้าทางโรงไฟฟ้าได้ติดตั้งสายพาน ทั้ง 2 ชนิดแบบมีผนังหุ้มตามที่กำหนดเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของชี้เถ้าซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวยังคง ทำงานได้อย่างเป็นปกติ และทางโรงไฟฟ้าได้ทำการฉีดน้ำโดยรอบบริเวณพื้นที่ฝังกลบชี้เถ้า อยู่เป็นประจำเพื่อลดการฟุ้งกระจายของชี้เถ้า

ด้านเสียง : เสียงที่เกิดจากเครื่องสับไม้จะได้ยินตอนที่เครื่องทำการสับไม้ขนาดใหญ่ แต่เครื่องสับไม้จะติดตั้งอยู่ในอาคารกั้นด้านหน้าด้วยกำแพงกันเสียง โดยมีช่องด้านข้างสำหรับให้รถตักเข้า-ออก เพื่อขนไม้ และมีห้องควบคุมการเดินทางเครื่องสับไม้แบบควบคุมเสียง แต่ทั้งนี้ทางโรงไฟฟ้าได้ ควบคุมระดับเสียงให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิศวกรรมโดยที่ระยะ 1 เมตร จากแหล่งกำเนิดควบคุม เสียงให้ไม่เกิน 85 เดซิเบล

ด้านนิเวศวิทยาทางน้ำ : ทางโรงไฟฟ้าได้ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบแยกน้ำมัน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรการเรียบร้อยแล้ว และได้ทำการตรวจสอบการทำงานตามที่กำหนด ส่วนน้ำ ที่ทิ้งที่ปนเปื้อนสารเคมีและน้ำมัน จะมีท่อส่งน้ำเสียรวบรวมเข้าสู่ระบบแยกน้ำมันและระบบบำบัดน้ำ เสีย ดังนั้นน้ำที่ระบายลงสู่ทางน้ำสาธารณะจะเป็นน้ำฝนที่ไม่มีการปนเปื้อน และทางโรงไฟฟ้าได้สร้าง ระบบบ่อเกรอะ บ่อซึม สำหรับอาคารสำนักงาน ตามที่กำหนดไว้ในมาตรการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พบว่า บ่อเกรอะ และบ่อซึมยังคงมีสภาพการทำงานปกติ

ด้านการจัดการกากของเสีย : ชี้เถ้า ทางโรงไฟฟ้าได้จัดเตรียมพื้นที่ฝังกลบชี้เถ้า โดยปูลาด ด้วย HDPE ทุกบ่อฝังกลบ โดยมีจำนวนพื้นที่เพียงพอตลอดอายุโรงไฟฟ้า และได้มีการตรวจสอบการ ปรับสภาพพื้นที่ฝังกลบอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดให้มีพื้นที่ฝังกลบเพียงพอตลอดอายุโรงไฟฟ้า รวมถึงการกำหนดระยะเวลาในการฝังกลบต่อหลุม ตามมาตรการที่ระบุไว้ด้วย

ด้านสังคม : แผนเสริมสร้างความเข้าใจต่อชุมชน การร้องเรียนเกี่ยวกับความเดือดร้อนของ คนในชุมชนจากการก่อสร้างและดำเนินการต้อง ได้รับการเอาใจใส่และให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาให้เร็วที่สุดกรณีที่เกิดความไม่เข้าใจกันขึ้นระหว่างโรงไฟฟ้าและชุมชน ทางโรงไฟฟ้าต้องจัดให้มีการประชุมชี้แจงข้อเท็จจริงให้แก่ประชาชนโดยเร่งด่วน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลที่แท้จริง และพร้อมที่จะแสดงให้เห็นว่าโรงไฟฟ้ามีความรับผิดชอบและสนใจต่อความรู้สึกของประชาชน ซึ่งหากเกิด

ข้อร้องเรียนขึ้นผู้ร้องเรียนสามารถแจ้งมายังโรงไฟฟ้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทั้งนี้ทางเจ้าหน้าที่โรงไฟฟ้าจะรีบดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดและประชุมเพื่อหาแนวทางการแก้ไข ทั้งนี้เมื่อดำเนินการแก้ไขแล้วจะแจ้งให้กับผู้ร้องเรียนทราบถึงสาเหตุ และวิธีการแก้ไข พร้อมทั้งให้ ผู้ร้องเรียน และผู้เกี่ยวข้องลงนามรับรองด้วย

ด้านสาธารณสุข : ให้ความรู้และให้คำแนะนำแก่ประชาชนในการป้องกันโรค โดยขอความร่วมมือจากสถานบริการสาธารณสุขในชุมชน และทางโรงไฟฟ้าได้จัดอบรมและให้ความรู้ด้านความปลอดภัย เป็นประจำทุกเดือนโดยพนักงานในส่วนงานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดอบรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลให้พนักงานเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งทางโรงไฟฟ้าได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน ท้องถิ่นเช่น อบต.พร่อน ซึ่งครอบคลุมถึง ทีมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ในกรณีที่ต้องการขอความช่วยเหลือ และได้กำหนดทีมปฐมพยาบาลในแผนฉุกเฉินของโรงไฟฟ้าได้ประสานงานกับโรงพยาบาล ยะลาและ กุชีพุกู้ภัย อบต.พร่อน ในกรณีที่ต้องส่งต่อผู้ป่วย

มลพิษทางอากาศ : โรงไฟฟ้าใช้ปิโตรเลียมเหลวเป็นเชื้อเพลิงอย่างเดียวของโครงการ ซึ่งในการตรวจวัด TSP NO₂, SO₂ และ CO ดำเนินการโดยติดตั้งเครื่องติดตามตรวจสอบการระบายมลสารต่อเนื่อง (CEMs) จากปล่องระบายของโรงไฟฟ้า และติดตั้งเครื่อง Multicyclone และ Electrostatic Precipitator เพื่อบำบัดคุณภาพอากาศที่ปล่อยจากปล่องระบายให้มีคุณภาพที่อยู่ในเกณฑ์เสมอ

น้ำเสียจากโรงไฟฟ้า : น้ำเสียจากโรงไฟฟ้าจะถูกส่งไปที่ระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการก่อนและระบายลงสู่บ่อกัก น้ำทิ้งสุดท้าย ก่อนระบายออกสู่แม่น้ำปัตตานี

5) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

เนื่องจากมีประชาชนบางส่วนที่มีความห่วงใยเกี่ยวกับผลกระทบ และต้องการทราบแนวทางป้องกันแก้ไข และติดตามตรวจสอบที่ชัดเจน จึงจำเป็นที่โครงการโรงไฟฟ้าต้องดำเนิน กิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์ต่อไป เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ รวมทั้งเป็นการตรวจสอบกระแสความคิดอันจะทำให้โครงการ มีความเป็นไปได้อย่างราบรื่น โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดให้มีหน่วยประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อคนในชุมชน และลดความวิตกกังวล โครงการโรงไฟฟ้า เช่น ลักษณะโครงการ การดำเนินการด้านความปลอดภัยและการควบคุมมลพิษตามกฎหมาย มาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ของโครงการและผลประโยชน์ของโครงการที่มีต่อชุมชน โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์เป็นระยะๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน กรณีศึกษา หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ขอสรุป และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ใน การศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกรณีที่มีโรงไฟฟ้าอยู่ในพื้นที่ และศึกษาบทบาทหน้าขององค์การบริหาร ส่วนตำบลพร่อนในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

จากการศึกษา พบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชน สามารถสรุป ออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. **ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม** พบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อม คือ เสียง ที่เกิดจากการ ดำเนินงานของโรงไฟฟ้าชีวมวล รวมถึงกลิ่นและควันที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงส่งผลกระทบต่อ ประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงกับโรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากนี้มีฝุ่นที่พัดพามาจากลมทำให้ติดบ้านของ ประชาชน และน้ำเสียที่เกิดจากการปล่อยของเสียของโรงไฟฟ้าชีวมวล
2. **ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ** พบว่า จากการมีโรงไฟฟ้าชีวมวลประชาชนในพื้นที่ไม่ส่งผล กระทบร้ายแรง โรงไฟฟ้าชีวมวลได้ส่งผลกระทบเล็กน้อยต่อการทำนา คือ ปัญหาน้ำ ในนาที่ทำให้เกิด อากาศคั้นป็นผลกระทบการทำงานในพื้นที่เกษตร ความเป็นอยู่ของประชาชนยังคงได้ดี
3. **ผลกระทบทางด้านสังคม** พบว่า ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้รู้สึกดีหรือสนับสนุนที่มีโรงไฟฟ้า ในชุมชน เพราะตอนแรกก่อนโรงไฟฟ้าชีวมวลจะก่อตั้งทางโรงไฟฟ้าได้มีการเสนอให้คนในชุมชนได้ ทำงานในโรงไฟฟ้ามีรายได้ให้ชุมชนหลังจากนั้นก็ไหลออก ทำให้ประชาชนที่มีรายได้จากโรงไฟฟ้าไม่ได้

รับผลประโยชน์ ประเด็นนี้ทำให้คนในพื้นที่รู้สึกว่าคุณหลอกลวงและไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม ทำให้ขัดแย้งระหว่างประชาชนกับโรงไฟฟ้า

4. ผลกระทบทางด้านสุขภาพ พบว่า สิ่งที่ปรากฏเห็นชัดเจนของประชาชนในพื้นที่ด้านสุขภาพ คือ ไม่สบาย อากาศไอ ที่เกิดจากการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าชีวมวลอาจปล่อยมลพิษทางอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้าชีวมวล และอาการคันที่เกิดจากการปล่อยของเสียของโรงไฟฟ้า

2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

จากการศึกษา พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน สามารถสรุปได้ 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมจะยึดตามหลักพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 67 และมาตรา 68 ในการจัดการบริหารสิ่งแวดล้อม

2. การจัดประชุมประชาคม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นโดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันด้วยการพบปะ เยี่ยมเยือน และจัดให้มีประชุมประชาคม 3 ฝ่ายได้แก่ โรงไฟฟ้า องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม และประชาชน เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละฝ่าย

3. โครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม ได้จัดโครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้วยการปลูกต้นไม้ร่วมกับกรมรักษป่า ทำให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดการลดคาร์บอนไดออกไซด์

4. มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของโรงไฟฟ้า พบว่า ทางโรงไฟฟ้าได้รายงานผลการประเมินตลอดระยะเวลาปีต่อปีในการดำเนินกิจการของโรงไฟฟ้าเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมได้ทราบถึงการทำงาน ด้านคุณภาพอากาศ ด้านเสียง ด้านนิเวศวิทยาทางน้ำ ด้านการจัดการกากของเสีย ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข มลพิษทางอากาศ น้ำเสียจากโรงไฟฟ้า

5. การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเสนอแนะแนวทางการป้องกันแก้ไข ติดตามตรวจสอบที่ชัดเจน ความปลอดภัย การควบคุมมลพิษตามกฎหมาย และมาตรการลดผลกระทบ

5.2 อภิปรายผล

แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน กรณีศึกษา หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยรวมทั้ง 2 วัตถุประสงค์ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

วัตถุประสงค์วิจัย 1 เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้า สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบทางด้านสังคม และผลกระทบทางด้านสุขภาพ (1) ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม เสียง ฝุ่น น้ำเสีย กลิ่น และควัน เกิดจากการดำเนินการของโรงไฟฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับ อุดมศักดิ์ สีนธิพงษ์ (2553) แนวคิดเรื่องสิทธิในสิ่งแวดล้อม ปราบปรามขึ้นพร้อมกับพัฒนาการด้านสิทธิ มนุษยชน เนื่องจากความวิตกกังวลของมนุษยชาติต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมว่าอาจจะ ต้องเสื่อมสลายลงไปเนื่องจากการกระทำของมนุษย์ ประกอบกับการที่โลกได้รับผลกระทบจากปัญหา สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งได้สร้างความเสียหายให้กับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างใหญ่หลวงประกอบกับแนวความคิดที่ว่าสิ่งแวดล้อมถือเป็นสมบัติร่วมกันของมนุษยชาติ (Common Heritage of Mankind) ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมนี้ไว้ให้ดำรงอยู่กับมนุษย์ตลอดไป เพื่อที่มนุษย์จะได้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมทั้งใน ปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน (2) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบแค่เล็กน้อยต่อการทำนา ปัญหาน้ำในนาที่ทำให้เกิดอาการคันไม่สะดวกที่จะทำเกษตรกร (3) ผลกระทบทางด้านสังคม เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับโรงไฟฟ้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ และ(4) ผลกระทบทางด้านสุขภาพ คือ ไม่สบาย อาการไอ และอาการคัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี พิมพันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงไฟฟ้าชีวมวล อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาสภาวะสุขภาพและผลกระทบของประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงไฟฟ้าชีวมวล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาการ ที่พบบ่อยทุก วัน คือ อาการคันตามร่างกาย มีไข้ น้ำมูก และไอบ่อย

วัตถุประสงค์วิจัย 2 เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนจะยึดตามหลักพระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 67 และมาตรา 68 ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนมีบทบาทสำคัญในการดูแลและส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้าตั้งอยู่ โดยมีภารกิจหลักในการสร้างความตระหนัก และให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรงไฟฟ้าแก่ประชาชน ซึ่งรวมถึงการจัดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อกังวลของประชาชน นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ยังต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการที่โรงไฟฟ้าจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนจะได้รับผลกระทบน้อยที่สุด อีกทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน ยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมโครงการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้พลังงานทดแทน การสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชน และการจัดทำโครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนและโรงไฟฟ้า สุดทำย องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนยังต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างประชาชนและโรงไฟฟ้า โดยให้ประชาชนมีช่องทางในการร้องเรียนและเสนอแนะ ป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งและส่งเสริมความเข้าใจระหว่างทั้งสองฝ่าย ด้วยบทบาทและความรับผิดชอบดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน จึงเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้า และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนในระยะยาวซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา 8 (2535) ได้รับการช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนจากทางราชการในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) การจัดทำมีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม 2) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลหรือข่าวสาร เพื่อสร้างจิตสำนึกของสาธารณชนที่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) การช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมเพื่อ คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่นั้น 4) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเสนอแนะความคิดเห็นต่อรัฐบาลหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 5) การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ผู้ได้รับอันตราย หรือความเสียหายจากภาวะมลพิษ อันเกิดจากการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษ รวมทั้งเป็นผู้แทนในคดีที่มีการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับอันตรายหรือเสียหายนั้นด้วย และสอดคล้องกับ ประยูร วงศ์จันทร์ (2555) ได้กล่าวถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องยึดหลักการทางอนุรักษ์วิธยามาดำเนินการเพื่อใช้ในการจัดการระเบียบของคนในสังคมในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการดำเนินงานในการจัดการ และการอยู่ร่วมกันระหว่างประชาชนกับโรงไฟฟ้า สอดคล้องกับ พรอุษาประสงครณณะ (2556) การอยู่ร่วมกันของชุมชนกับอุตสาหกรรม หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณ โดยรอบ อุตสาหกรรมโดยอาจเป็นชุมชนเดิมหรือชุมชนใหม่ที่เข้ามาพร้อมอุตสาหกรรม มีครอบครัวขนาดใหญ่เล็กอยู่ในสังคมและดำเนินชีวิตโดยพึ่งอาศัยชุมชนเดิมหรือชุมชนใหม่ที่เข้ามาพร้อม อุตสาหกรรมกันเป็นบุคคลสามัญธรรมดากการอยู่ร่วมกัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนในย่านหรือถิ่นเดียวกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือจัดโครงการเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการใช้พลังงาน

2.องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน และโรงไฟฟ้า สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อได้ในการศึกษาด้านผลกระทบเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาระดับผลกระทบของการตั้งโรงไฟฟ้ามีมากน้อยเพียงใด

2. ควรเปรียบเทียบผลกระทบจากโรงไฟฟ้าในพื้นที่อื่นที่มีโรงไฟฟ้าประเภทเดียวกัน เพื่อให้เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างของผลกระทบ อาจช่วยให้ได้แนวทางที่มีประสิทธิภาพในการจัดการผลกระทบในพื้นที่

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2535). พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535. ค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2567, จาก : <https://www.pcd.go.th/laws/11071/>.
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. (2553). แสงแห่งสยาม. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2565). โรงไฟฟ้าพระนครใต้ จังหวัดสมุทรปราการ. ค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2567, จาก : <https://shorturl.asia/D1qxL>.
- ไชยยุทธ์ อินบัว. (2556). การใช้วัฒนธรรมชุมชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น : รูปแบบการอยู่ร่วมกันของชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดตานี.
- ทวี พิมพันธ์. (2562). การสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงโรงไฟฟ้าชีวมวล อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 62 (2), 17.
- บริษัท อันดาเทค จำกัด สำนักงานใหญ่. (2019). โรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงชีวมวล. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2567, จาก : <https://andatech.co.th/content/type-power-plant/>.
- ประพันธ์ คูชลธารา และศศิธร. (2558). พลังงานจากชีวมวลและวัสดุเหลือใช้ Energy from biomass and waste. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร วงศ์จันทร์. (2555). วิทยาการสิ่งแวดล้อม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรอุษา ประสงค์วรรณ. (2556). การศึกษาชุมชนต้นแบบต่างศาสนาที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติในแขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร.
- พระมหานเรศ โฆสภิตติโก (ฤทธิเดช). (2557). การพัฒนาชุมชนเชิงพุทธบูรณาการของเทศบาลตำบลศรีรัตนะ อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส (นิตินุญกร). (2554). พุทธสันติวิธี : การบูรณาการหลักการและเครื่องมือจัดการความขัดแย้ง / พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส.
- พีรธร บุญยรัตพันธุ์ และคณะ. (2555). โครงการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการลดผลกระทบทางสังคม จากสถานการณ์สุราษฎร์กับเยาวชนไทยในอนาคต กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ (มาตรา ๖๔-๗๘). ค้นเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2567, จาก: <https://www.drthawip.com/constitution/009>.
- ราชบัณฑิตยสถาน .(2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด.

- ฤทัยรัตน์ เขียวสะอาด. (2552). ความผูกพันในองค์กรของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วรัทย์ ศรีพิพัฒน์กุล และ สุทัศน์ รัตนเกื้อกังวาน. (2555) การศึกษาต้นทุนสังคมของโรงไฟฟ้ากรณีศึกษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะวิศวกรรมศาสตร์, สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม.
- วรินทร์ พูลสนอง. (2552). ความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าหลวง อำเภอเมะขาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา) จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วริศรา งามพินิจ. (2555). การศึกษาผลทางเศรษฐกิจและสังคมจากการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 ของประชาชนในเขต อ.เมือง จ.นครพนม , คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (แบบฝึกหัดการวิจัยปัญหาเศรษฐกิจปัจจุบัน).
- วิลาศ เฉลยสัตย์. (2563). แนวทางการบูรณาการยุทธศาสตร์ด้านพลังงานไฟฟ้าเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศไทย. รัฐสภาภิจักร์, 63(1), 4.
- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). วาระปฏิรูปที่ 25 ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร การอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนระหว่างภาคอุตสาหกรรมและชุมชนด้วยแนวคิดเมืองนิเวศ. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2567, จาก : <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/454632>.
- สมชาย มัยจิ้น. (2557). แนวทางการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุด. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมรวิดี พิภพลงาม และคณะ. (2556). วิทยาศาสตร์ทั่วไป Basic Science, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สาวิณี รอดสิน. (2554). ชุมชนเข้มแข็ง : กรณีศึกษาชุมชนบ้านปางจำปี ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่เอน จังหวัดเชียงใหม่ . มหาวิทยาลัยศิลปากร/นครปฐม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550 ก). แนวทางการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). การปกครองส่วนท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีและชีวิตคณะกรรมการวิชาสิ่งแวดล้อม. (2553). เทคโนโลยีและชีวิต ศูนย์วิชาบูรณาการหมวดวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์การสอนวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์. 2550. สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

บุคลากรกรม

ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 4 คน (ผู้ให้สัมภาษณ์),นิเตียนา อาแซ ตูแหวริดตวน มะแตนิง และดารุลย์ ปือซา (ผู้สัมภาษณ์), บริเวรรอบโรงไฟฟ้า 19 กันยายน 2567.

ผัดลูซูไฮมี ตาเยะ (ผู้ให้สัมภาษณ์),ตูแหวริดตวน มะแตนิง และดารุลย์ ปือซา (ผู้สัมภาษณ์),ที่ทำการ กำนัน ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 22 กันยายน 2567.

มุนอิม หะซัน (ผู้ให้สัมภาษณ์),นิเตียนา อาแซ (ผู้สัมภาษณ์),องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 26 กันยายน 2567.

รวี เปาะแมะแม (ผู้ให้สัมภาษณ์),ตูแหวริดตวน มะแตนิง และดารุลย์ ปือซา (ผู้สัมภาษณ์),ที่ทำการ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 19 กันยายน 2567.

วรารินทร์ ลาดอ (ผู้ให้สัมภาษณ์),นิเตียนา อาแซ (ผู้สัมภาษณ์),องค์การบริหารส่วนตำบล พร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 26 กันยายน 2567.

อิรฟาน อับดุลเลาะ (ผู้ให้สัมภาษณ์),นิเตียนา อาแซ (ผู้สัมภาษณ์),องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 26 กันยายน 2567.

ภาพผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Indeep Interview) มีลักษณะดังต่อไปนี้

เรื่อง แนวทางการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่มีผลกระทบต่อชุมชนตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยจุดมุ่งหมายของแบบสัมภาษณ์นี้

1. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการตั้งโรงไฟฟ้าที่มีต่อประชาชนหมู่ 1 ตำบลพร่อน อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

2. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนต่อการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง/อาชีพ
3. รายได้
4. เพศ
5. อายุ
6. การศึกษา
7. ภูมิลำเนา
8. วัน/เดือน/ปี ที่ถูกสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้อง

ด้านสิ่งแวดล้อม

1. โรงไฟฟ้ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างไรบ้าง?
2. มาตรการใดบ้างที่โรงไฟฟ้าใช้ในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่?
3. องค์การบริหารส่วนตำบลพร่อนได้ดำเนินการอย่างไรในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้า?

ด้านเศรษฐกิจ

1. การตั้งโรงไฟฟ้าในพื้นที่ที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อชุมชนอย่างไรบ้าง?
2. โรงไฟฟ้ามีผลกระทบต่อรายได้ทางเศรษฐกิจหรือไม่อย่างไร?
3. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของโรงไฟฟ้าคุ้มค่ากับผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนหรือไม่อย่างไร?

ด้านสังคม

1. ชุมชนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงไฟฟ้าในพื้นที่?

2. โรงไฟฟ้าได้สร้างผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่หรือไม่อย่างไร?
3. หลังจากมีโรงไฟฟ้าคุณมีความคิดเห็นอย่างไร?

ด้านสุขภาพ

1. คุณรู้สึกว่ามีปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นจากการตั้งโรงไฟฟ้าในพื้นที่ของคุณหรือไม่?
2. หลังจากมีโรงไฟฟ้าในพื้นที่ คุณสังเกตเห็นว่ามีอาการเจ็บป่วยใดที่เกิดขึ้นบ่อยในชุมชนบ้าง?
3. มีหน่วยงานใดในชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาตรวจสอบผลกระทบต่อสุขภาพจากโรงไฟฟ้าหรือไม่?

ด้านบทบาทหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อม

1. องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมได้ออกนโยบายหรือมาตรการใดบ้างเพื่อควบคุมและลดผลกระทบจากโรงไฟฟ้า?
2. ปัญหาและอุปสรรคที่องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเผชิญในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้ามีอะไรบ้าง?
3. องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมมีวิธีการอย่างไรในการให้ข้อมูลและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาที่เกิดจากโรงไฟฟ้า?
4. องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมมีมาตรการในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าอย่างไร?
5. บทบาทและความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมในการจัดการปัญหาโรงไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไร?
6. มีการสนับสนุนหรือช่วยเหลือชุมชนอย่างไรในการปรับตัวหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดจากโรงไฟฟ้า?
7. มีการจัดการหรือโครงการใดบ้างที่องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมได้ริเริ่มหรือสนับสนุนเพื่อบรรเทาผลกระทบจากโรงไฟฟ้าต่อชุมชน?
8. มีการจัดการประชุมหรือจัดกิจกรรมใดบ้างเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากการตั้งโรงไฟฟ้า?
9. มีการประเมินผลของนโยบายและการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมเกี่ยวกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้าอย่างไร?
10. องค์การบริหารส่วนตำบลพร้อมมีแผนหรือวิสัยทัศน์ระยะยาวในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมจากโรงไฟฟ้าอย่างไร?

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาพที่ ข.1 สัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน นายมนอิม หะซัน

ภาพที่ ข.2 สัมภาษณ์กำนันตำบลพร่อน นายด้ลู่ชูโฮมี ตาเยะ

ภาพที่ ข.3 สัมภาษณ์นักวิชาการสุขภาพบาลชานาญการ นายอิรฟาน อับดุลเลาะ

ภาพที่ ข.4 สัมภาษณ์ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพร่อน นางสาววารินทร์ ลาตอ

ภาพที่ ข.5 สัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลพร่อน นายรวิ เปาะแมะแม

ภาพที่ ข.6 โรงไฟฟ้าชีวมวล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวนิตยนา อาแซ

ชื่อเล่น : นานา

วัน/เดือน/ปีเกิด: 1 ตุลาคม 2545

สถานที่อยู่ปัจจุบัน : 3 หมู่ 10 ตำบลบ้านแห

อำเภอธารโต จังหวัดยะลา 95150

E-mail : Nidiana40@gmail.com

เบอร์โทรศัพท์: 0630953057

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา : โรงเรียนบ้านบ่อหิน อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

ระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนแสงธรรมวิทยา อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส

ระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ชื่อ-นามสกุล : ตูแหวริดดวง มะแตนิง

ชื่อเล่น : วัง

วัน /เดือน /ปีเกิด : 14 สิงหาคม 2545

ที่อยู่ปัจจุบัน : 124/1 หมู่ 4 ตำบลตะโละกาโปร์

อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี 94150

E-mail : 406422084@yru.ac.th

เบอร์โทรศัพท์ : 0653762046

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา : โรงเรียนบ้านท่าพง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ระดับมัธยมศึกษา : โรงเรียนท่าข้ามวิทยาคาร อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

ระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ชื่อ-นามสกุล : ดารุลย์ ปือซา

ชื่อเล่น : ยุง

วัน /เดือน /ปีเกิด : 31 พฤษภาคม 2545

ที่อยู่ปัจจุบัน : 84/31 หมู่ 8 ตำบลบุดี อำเภอเมือง

จังหวัดยะลา 95000

E-mail : 406422086@yru.ac.th

เบอร์โทรศัพท์ : 0621264461

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา : โรงเรียนพัฒนศาสตร์ อำเภอทุ่งยาแดง จังหวัดปัตตานี

ระดับมัธยมศึกษา : วิทยาลัยเทคนิคยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ระดับอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
ชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

